

PRESBITER

TARTALMUNKBÓL

- 18. dunamelléki presbitéri konferencia, Pécs
- Református „mártírok”
- Kinek választunk?
- Levelesládánkból

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

VII. évfolyam 3. szám

BUDAPEST

1998. május-június

A SZENT LÉLEK A GYÜLEKEZET VEZETŐJE (I.)

1. A gyülekezet vezetése nem választható el a Szent Lélektől

Ennek az írásnak az a célja, hogy felhívja a figyelmet a Szent Lélekre,* a Szentháromság Isten harmadik személyére, mert presbitéri határozatok születnek a Szent Lélekért való könyörgés nélkül, a Lélek vezetésébe vetett hit nélkül. Pedig mikor Jézus a tanítványokat elküldi, akkor vezetőnek a Szent Lelket adja nekik (Jn 20, 21–22). Amikor már Jézus nincs a Földön, a Szent Lélek képviseli Őt. A Jelenések könyve hét levelét a megdicsőült Krisztus diktálja, mégis négyszer hangzik: „Akinek van füle a hallásra, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezetnek” (2,7; 11; 17; 2,22). Krisztus a Lélek által beszél a gyülekezethez. Krisztus visszajöveteléig a Lélek az Ő helytartója a Földön. Nem lehet a gyülekezet vezetésének olyan eseménye, ami a Lélek nélkül történhetne. Minden gyülekezetben lévő vezetőnek, presbiternak válaszolnia kell arra a kérdésre, hogy a Szent Lélek által vezetett vezető-e? Mert a gyülekezet vezetése alapvetően nem gazdasági, technikai kérdés, hanem hitkérdés és mint ilyen, a Szentháromság Isten iránti *engedelmeség* kérdése.

A Szent Lélek viszont az *Igének* a Lelke, az Ige által kormányoz, úgy, hogy Jézus Igéjét közli: „az enyemből vesz és megjelenti néktek” (Jn 16,14). Ezért minden gyülekezeti vezetésnek válaszolnia kell arra, hogy az Ige szerint vezet-e, hogy intézkedései és határozatai megfelelnek-e az Igének. De ha a bibliai Igék

értelmét keressük, nem szabad megfejeltkeznünk arról, hogy a betű megöli, a Lélek megelevenít. A Szent Lélek által érthetjük meg a Bibliából, hogy mi *MA* az Isten akarata. Isten Szent Lelkéért könyörögve minden nap olvasni a Bibliát, azt úgy hívják: *istenfélelem*. Itt persze felvetődik a presbiterek istenfélelmének a kérdése.

2. A vezetés célja

Itt látni kell, hogy a gyülekezet úton van. Úton van, méghozzá Krisztus ítélő széke felé. „Mert nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk Krisztus ítélő széke előtt” (2 Kor 5,10). E felé van úton a gyülekezet a számadás felé. Ha egy lelkes vagy egy gyülekezet elveszíti is szem elől a vezetésnek ezt a célját, a gyülekezet akkor is e cél felé halad. Ha egy

egész egyház tagadja is ezt a jövődőt, az egyház élete akkor is erre a jövőre irányul. Az egyház vándorol, nincs itt marandó városa. Izrael pusztai vándorlása előképe annak, hogy Isten népe vándorol az új ég és új föld felé.

A vezetés fő feladata öröködni azon, hogy a nép előre haladjon, nehogy visszaterjen az egyiptomi húsos fazekakhoz, vagy beletemetkezzen a pusztába. *A gyülekezet vezetése azt jelenti: a gyülekezetet vezetni az eljövendő felé, az emberek útját egyengetni az Úr felé.*

3. A Lélek ajándékokat és feladatokat ad

A kegyelem a Szent Lélek felől nézve azt jelenti, hogy Ő különböző lelki ajándékokat osztogat minden presbiternek, minden gyülekezeti tagnak a gyülekezet építésére. Fontos lenne, hogy minden presbiter tanulmányozná és komolyan venné Pál apostolnak a Korintusbeliekhez írt első levelének 12-ik részét.

A Lélektől kapott feladatok egyik fő iránya a világ felé mutat. A Lélek küldi a tanítványokat a világba. A másik bibliai irat, amit tanulmányozni kellene, az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv, ahol az ajtók megnyílnak, Péter Kornéliushoz küldetik, Antiochiában megparancsolja a Lélek, hogy Pált és Barnabást küldjék el pogány missziót folytatni. A Lélek kifelé vezet. Magunktól elfordítva a világ felé fordít. Mi vagyunk a Föld sója! A küldetés mindent átfogó, átfogja mo-

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

dem korunk minden felvetődő kérdését. A gyülekezet világba való küldetése azt jelenti, hogy a vezetés nem csak a belső kérdésekkel foglalkozik.

A Lélektől kapott feladatok másik fő iránya a gyülekezet felé mutat. A Szent Lélek az összegyűjtés Lelke, az egység Lelke. A világhoz való küldetésből következik a mindig újbóli összegyűjtés. A gyülekezeti tagokat a Lélek itt tanítja, erősíti, innen küldi ki. A templomkerülők azon mondása, hogy otthon is lehet imádkozni, azt fejezi ki, hogy semmit nem értenek a Krisztus népéhez és ezen keresztül az Istenhez tartozás lényegéből. A presbiter feladata: *Összefogni a gyülekezet aktív részének az erőit, segíteni a lelkeszt összegyűjteni a gyülekezet passzív tagjait.*

Gyakorlati kérdések

Ebből a szempontból három kérdésre kell választ keresnünk: Hogyan kellene kinéznie annak a gyülekezeti vezetésnek, amelyik hisz a Szent Lélek vezetésében? Melyek azok az eltávolítandó akadályok, melyek gátolják a Szent Lélek munkáját? Mit kell tenni, ha a Szent Lélekért való könyörgést valóban komolyan vesszük?

1. Ha a Szent Lélek vezeti a gyülekezetet, akkor a presbitériumnak Isten Igéjén kell tájékozódnia. A presbitéri gyűlés elején áhitatot szoktak tartani. Aztán a gyűlés folyamán felteszik a kérdést: „Hogy csinálják ezt más gyülekezetek?” Mit mond a másik falu? Mennyien fizetnek egyházfenntartói járulékot? Ezekkel a dolgokkal búcsúzásra készítetik a Szent Lelket, melyért talán a gyűlés elején olyan szépen imádkoztak. Tehát nem arról van szó, hogy hosszabb áhitatot kell tartani, hanem arról, hogy a gyülekezeti élet különböző kérdéseire Isten Igéjéből kell választ keresni. Az Ige magyarázatának lelke, a Szent Lélek, pont az anyagi lehetőségek területén akar szóhoz jutni. De ahol Őt nem hagyják szóhoz jutni, ott Őt elűzik. A presbitériumnak az Igére figyelve kell dolgoznia. Ahol a presbitérium lemond arról, hogy a gyülekezet kérdéseit lelki alapokon beszélje meg, ott lemond a Szent Lélek vezetéséről. Tapasztalható, hogy a presbitérium technikai-építkezési dolgokat hamarabb megold, mint hogy a gyülekezeti élet kérdéseit az Igére figyelve feldolgozza. (R. Bohren „Dem Worte folgen“ c. munkája alapján fordította és írta: Varga Zsolt.)

Gyülekezeti kasszótár

Gyülekezet

Az elnevezés a keresztény és a keresztényen szóhasználat része. Ahogyan az egyház Krisztus teste, úgy a gyülekezetek Krisztus testének, illetőleg az egyháznak a sejtjei. Az egyházon belül a teljes egész nélkülözhetetlen részeit a gyülekezetek alkotják.

A gyülekezet kifejezés megfelelője az Ótestamentumban a héber *kahal*, ami eredetileg istentiszteletre hívást, katonai szolgálatra vagy törvényszékre idézést jelentett. A megnevezés mindig olyan hivatalos aktust jelölt, ami Izraelben szentnek számított.

Az *ecclesia* a gyülekezet szó görög megfelelője. Eredetileg a megválasztott népképviselők politikai jellegű üléseinek megnevezésére szolgált. Újszövetségi jelentése: Isten elhívásának engedelmesen eleget tevő emberek csoportja, istentiszteleti közösség.

A gyülekezet létrejöttének alapja és oka Isten tette, megbékélése az emberrel – Jézus Krisztus személyén keresztül. Egy gyülekezet addig jogosult a megnevezés viselésére, amíg a fenti alapokon nyugszik. A gyülekezetek létjogosultságának kiindulási alapja Jézus – a fő –; viszonyulási formái: pásztor és nyáj, mester és tanítványai.

Jézus nélkül a gyülekezet nem felel meg a meghatározásnak, a neve nem gyülekezet, hanem más jellegű, emberi kezdeményezés eredményeként létrejött csoportosulás vagy szervezet (érdekvédelmi, szabadidős stb.). A gyülekezet nem emberi elhatározásból, hanem Isten hívására, parancsára és a Szentlélek hatására jön létre. Ebből következően nem kötődik sem szociológiához, sem statisztikához.

Gyülekezetet krisztuskövető világiak alkotnak. Azon személyek, akik újjászülettek Jézus Krisztusban, keresztségen és/vagy hiten keresztül Isten házában építőköveivé, az egyház missziói lelkületű, aktív tagjává váltak. A gyülekezetet alkotó közösség tagjai egyéni adottságaikkal, képességeikkel és kegyelmi ajándékaikkal segítik egymást, és ezzel párhuzamosan a világban is tevékenykednek. A gyülekezetek a világ fényessége, a Föld sója, a hegyen épült város jellegű létükkel és tevékenységükkel hangsúlyozzák (Mt 5,13–16).

Azonos időpontban és elérhető távolságban élő emberek közössége alkot gyülekezetet. Az Újszövetségben a zsidókeresztények közössége jeruzsálemi gyülekezetként ismert. Pál apostol idején a Földközi-tenger térségében megjelenő hellén gyülekezeti struktúra már eltért ezen ősgyülekezetektől.

A pietizmus térbővítésével a templomi istentisztelet tartása mellett megjelentek a gyülekezetben belüli kisközösségek. Az istentiszteleteken rendszeresen résztvevők közül néhányan a saját otthonukban is találkoztak társaikkal, ahol ki-ki adottságainak megfelelően osztotta meg hitbeli ismereteit és tapasztalatait a jelenlévőkkel. Bibliái alapja az ApCsel 2,46, ApCsel 5,42 és ApCsel 20,20 versei.

Előnyei:

- Szinte családias légkörben imádkozással, énekléssel egybekötve folytatható bibliai alapú, kötetlen eszmecsere hitbeli kérdésekről, tapasztalatokról és mindennapi alkalmazásokról.
- Laikusok, világiak bevonása a gyülekezeti életbe és a gyülekezeti munkába, példaadás a sokoldalú önkéntes közreműködésre.
- Egymás jobb megismerése mellett fokozatosan kialakuló kölcsönös teherviselés és lelki tanácsadás, aminek kezdeti formája a kisközösségi kezdeményezésből fejlődhetett ki.

A gyülekezetek újabb és újabb kisközösségeket hoztak létre, majd egyre bővülve újabb gyülekezeteket, miáltal a világban az egyházi jelenlét szerteágazóvá vált. Szinte sejtosztódásszerűen szaporodtak és szaporodnak ma is a gyülekezetek és a kisközösségek. Szaporodásuk egyaránt betudható a missziói parancs (Mt 28,19–20) folyamatos megvalósulásának és a közvetlenebb emberi, testvéri kapcsolat iránti vágyakozásnak.

Különböző nemű, korú és különféle végzettségű egyének alkotják a gyülekezeteket. Meghatározó elemük a missziói lelkület elvárása és a gyülekezetépítés szem előtt tartása. Az ifjabb nemzedékek bevonásáról a missziói parancs értelmében egy gyülekezet sem feledkezhet meg. Több virágzó gyülekezet kínál szabadidős elfoglaltságot a fiataloknak, segítve beilleszkedésüket a közösségbe és a közösségi életbe. Ma az egyházi építkezések korszerűsödésével gyülekezeti központokban, többfunkciós gyülekezeti termekben sokrétű tevékenység folytatható érdeklődési kör, nemek vagy korcsoportok szerinti megosztásban (énekkar, ifjúsági bibliai kör, senior klub). A lehetőségek bővítésére az egyházi iskolák délutáni és esti kihasználtsága is jótékony hatással lehet (komputerkurzus, sportolási kínálat).

Alapjaiban ugyan azonos a gyülekezetek célja – egyéni bizonyágtétel és közösségi szolgálat –, de a gyülekezetet alkotó hívek kezdeményezései, adottságai és egyénisége alapján a szolgálatnál eltérő sorrendet állíthatnak fel. Ettől válnak sejtyszerűen egymáshoz illeszkedővé, egymást kiegészítővé és egyben sokszínűvé.

Winter Silvia

Pünkösd neve és története

A magyar *pünkösd* szó a görög pentekoszté (héméra) = ötvenedik (nap) magyar fölnek kedvesebb hangzású formája. A német *Pfingsten* szó ugyancsak a pentekoszté-ből ered. Az ünnep neve – ahogyan azt már az *Izrael ünnepei* c. fejezetben láttuk – azt jelzi, hogy húsvét-hoz az 50. napon van.

A pünkösd – amely eredetileg az aratás, ill. a törvényadás ünnepe – az ÚSZ-ben többször említetik (ApCsel 2,1; 20,16; 1Kor 16,8). A német hittudományi Lexikon (RGG) szerint az ősegyház először a *pentekoszté* kifejezést az egész, húsvétól pünkösdig terjedő időszakra alkalmazta, s ebben az örömidőben tilos volt a böjt; térdelés helyett állva imádkoztak; s az istentiszteleteken zengett – a nagyböjtben elnémult – halleluja. A 4. században bontakozott ki – az ApCsel 2 eseményének megfelelően – a Szentlélek külön ünnepe. Mint illet említik már Kr. u. 305-ben az *elviral zsinat* egyik kánonja. Így lett hamarosan az egyház harmadik főünnepe, azaz vigiliával készültek rá, nyolcaddal ünnepelték, ünnepélyes keresztelési alkalomná tették. Növekvő jelentőségét mutatják az – általunk is énekelt – középkori himnuszok: „Veni, Sancte Spiritus” (370,1 – új 251,1); és *Hrabanus Maurus* (776–856), a „Magister Germaniae” címmel kitüntetett mainzi érsek éneke: „Veni, Creator Spiritus!” (373 – új 252).

Az első pünkösd kiábrázolja: egyfelől a Szentlélek eszközök teszt alkalmas-ságát, lát el feladatokkal és a hozzájuk szükséges erővel; másfelől bűnbánatra és hitre visz; újjászül és engedelmisségben jár. 3000 főből állt a Feltámadott első gyülekezete. Méltán mondják a pünkösdöt „az egyház születésnapja”-nak.

Pünkösd jelképei és szokások

A Szentlélek jelképe a *galamb* (Mk 1,10), amelyet református szószékek fölött is láthatunk. *Angelus Silesius* hosszú költeményben variálja e hasonlatot. Íme, az indítás:

*Té drága Lélek, szép Galamb,
Ki itt vagy köztünk most alatt,
Atyánk és Fia Lelke.
Szívöböl magasztal ajakam,
És hálát mondom boldogan
Trónodnál térdepelve.
Óh, drága Lélek, szép Galamb,
Add, hogy örökre áldjalak!*

Bálint Sándor pedig református pünkösd-i köszöntőt közöl egy XVIII. századbeli halasi kéziratból:

*Régen a Nőé galambja,
Hogy megszűnt a vízözön habja,
Bárkának ne lenne rabja,
Zöld ágat vitt be ő szája.
Én is azért mint zöld ággal,
Békőszönök hozsannával:
Legyen az Isten e házzal!*

A középkori egyház külsőképpen is próbálta megjeleníteni a Szentlélek érkezését. Az istentiszteleten harsonákat fújtak meg a pünkösd-i szélzúgás kifejezésére; volt, ahol galambot engedtek szabadon, sok helyt a templom padlásáról – vagy a karzatról – meggyújtott csövát engedtek le a lángnyelvek kiábrázolására. (Ezt a nemcsak veszélyes, hanem füstötpernyét szóró „illusztrációt” később rózsaszirmokkal helyettesítették.) E gyermekded lelemények helyett ma már csak a piros liturgikus szín utal arra, hogy „piros pünkösd napján” vagyunk.

A magyar Alföldön régi, szép szokás volt a *pünkösdölés*. „A pünkösdnek jeles napján” (374 – új 242) leánycsoportok járták a házakat, legkisebb társnőjükkel, a „pünkösd-i királyné”-val. *Kodály Zoltán* és *Szokolay Sándor* pünkösdölői e régi hagyományt dolgozzák fel.

Ugyanigy a *pünkösd-i király-választás* a falu legényeinek vetélkedője volt: ki a legügyesebb a lóháton, játékban, birkózásban. (Izgalmas leírását találjuk *Jókai Mór* „Egy magyar nábob” c. regénye VIII. fejezetében.) Mivel a győztes dicsősége egy évig tartott, innét ered a szólás: „Rövid, mint a pünkösd-i királyság”.

Modern korunkban fenyeget e harmadik főünnep jelentőségének elhalványodá-

sa. Félő, hogy majális, kirándulás, természetjárás lesz csak belőle. Isten népének tudnia kell, hogy az

Aldott szép Pünkösdnek gyönyörű ideje

szintén „Isten kegyelméből” való (*Balassi Bálint*: Borivóknak való); a tavasz, a virágzás, a szépség mind a Szentlélek munkája (Zsolt 104,30); ugyanakkor nem feledheti el, hogy a Lélek nemcsak a természetet, hanem az emberi szívet is újjá akarja tenni.

Szénási Sándor

Lélegezz

*bennem Szentlélek, hogy
szentül gondolkozzam.
Vezess engem Szentlélek, hogy
szentül cselekedjem.
Vonj engem Szentlélek, hogy
szentül szeressek.
Erősíts engem Szentlélek, hogy
ami szent, arra vigyázzak.
Órizz engem Szentlélek, hogy
soha el ne vesszek.*

Augustinus

Isten Szentlelke

bennünk lakozásának a tudata a legtisztább és legpáratlanabb öröm forrásává válik, amire az emberi szív valaha is képes lehet. Az öröm szava úgy vonul keresztül az Újszövetségen, mint örök visszatérő refrain. Annyira, hogy szinte azt lehetne mondani: Isten az Újszövetség szerint öröm által akar üdvözíteni.

Stanley Jones

18. Presbiteri konferencia Dunamelléken–Pécs

A konferencia rendezését április 4-én Pécsen indokolta, hogy a város viszonylag mind Horvátországhoz, mind pedig a Vajdasághoz közel van. Így a konferencián kedves vendégeket üdvözölhetünk: *Csete-Szemesi István*-t, a Jugoszláv Református Keresztyén Egyház püspökét, *dr. Bordás László* országos főgondnokot, *Csáti Szabó Lajos*-t, a Horvátországi Református Egyház esperesét *Laskó-ról*! A konferencián részt vett és Igét hirdetett *dr. Hegedűs Loránt*, dunamelléki püspök.

A konferencián ötszáz résztvevő gyűlt össze az egyházkerület minden részéből.

A presbiteri konferencián *Bóka András*, a Baranyai Református Egyházmege esperese tartott megnyitó áhítatot a *Mózes V. Könyve 16,20* verse alapján.

Balla Tibor, a Presbiteri Szövetség elnöke megnyitójában azért adott hálát Istennek, hogy e konferencián immár jelen lehetnek a sokat szenvedett Délvidék (Baranya-háromszög, Szlavónia, Vajdaság) küldöttei is! Örömet fejezte ki, hogy a Dunamelléken már minden egyházmegegyében van a Presbiteri Szövetségnek területi szervezete. A konferencia két fontos kérdéssel kívánt foglalkozni: a jövő évi presbiteri választásokkal, a presbiteri utánpótlással, valamint a délvidéki testvéreinkkel való együttműködéssel! A konferenciát köszöntötte *Vata Emil*, a Pécs Belvárosi Református Egyházközség gondnoka is!

Dr. Ritoók Zsigmond, a Presbiteri Szövetség elnökségi tagja, a Budapest-Kálvin téri Református Egyházközség gondnoka „*Presbiter, presbiter-utánpótlás, ifjúság*” címmel tartott előadást! A presbiteri szolgálatnak van *egyidejűségi vonása*. *Lelkileg* is azonosulunk velük a szolgálatban! A presbiteri szolgálat másik fontos vonása: az *egymásutánosság*. Tudjuk-e, mikor kell helyünket utódainknak átadni? Ha a kettőt nem tudjuk dinamikus szemlélni, akkor valóban *megöregedtünk!*

Kinek is adjuk át helyünket? Az esedékes tisztújítás a jövő évben csak egy külső jel, ezt *lelki tartalommal kell megtölteni!* Lehet egy rövidebb, minimális cél is: kik azok, akiket meg lehet szolgálni a presbiteri szolgálatra, de távlatilag *elérendő* cél: tudatosan választani presbiterjeinket, ezért is nélkülözhetetlen a *presbiterek képzése!*

A presbiteri utánpótlás egyik fontos forrása lehet a *Református Egyetemi Gyülekezet*, amelynek életéről *Tarr Zoltán* lelképásztor számolt be – két egyetemista presbiteri társával együtt. Az egyetemi gyülekezet *diák-hallgatói presbitériuma* immár három éve működik, 18 tagja van, az ország minden részéből. Az egyetemista ifjúság körében volt már *evangélistai* alkalom is, amelyre nemcsak a hallgatók, hanem a tanárok is eljöttek. A konferencia rendezésével egyidőben *presbiteri hétvégét* is tartanak.

Nem csak az egyetemen, hanem már a középiskolában is működhet *diák-presbitérium*! Konkrétan a *Pécsi Református Gimnáziumban* került sor ennek megalakítására, amelyről *Wittner Márton* diák-presbiter számolt be. A diák-presbitérium voltaképpen a más iskolákban működő diák-önkormányzatoknak felel meg, a diák-presbitérium tagjai önálló feladatokat kapnak és oldanak meg.

A konferencia délelőtti felének meghatározó pillanatai, percei voltak, amikor a délvidéki református testvérek képviselőiben *Csete-Szemesi István* püspök emelkedett szólásra. A Jugoszláv Református Keresztyén Egyház a korábbi jugoszláv tagköztársaságok függetlenné válása után több testre hasadt szét. Így megalakult a *Horvátországi Református Egyház*, valamint *Szlovéniában* is élnek magyar anyanyelvű reformátusok.

A püspök *Jakab* levele alapján hangsúlyozta: *ne legyünk személyválogatók!* *Csáti Szabó Lajos* a Baranya-háromszög reformátusainak üdvözlését hozta. Nagyon megfogytak, de van újra reményük az életre, van maradék, amely az ősök munkáját tovább folytatja.

A baranyai háromszögben élő testvérek többek között nagyon rá vannak szorulva *hitoktatási* könyvekre, anyagokra, *hitméllyítő kiadványokra*. *Dr. Ritoók Pál*, a Presbiteri Szövetség főtitkára a vajdasági testvéri kapcsolat *kiegépítéséről* szólott. Készen kell állnunk, hogy ha majd eljön az ideje, fizikailag is segítséget nyújtunk a lerombolt falvak, templomok felépítésében. Kérte: délvidéki, horvátországi testvéreink fogalmazzák meg, mi az a támogatás, segítség, amelyet református egyházunk, presbiterjeink nyújtani tudnak?

A presbiteri konferencia ezek után *csoporthoz beszélgetésekben* folytatódott. Megfogalmazódott: mi is a presbiteri hivatás. Le kell tenni a meggyökeresedett szokásokat, a presbiteri szolgálatnak valódi tartalommal kell megtelnie.

A konferencia záró úrvacsoraosztásos istentiszteletén az Igét *Dr. Hegedűs Loránt* püspök hirdette a *János közönséges II. levele 9. verse* alapján.

A püspök igehirdetésében háromfajta presbiterről szólt: a *belépő*, a *félrelépő*, valamint a *lépést tartó* presbiterről.

A *belépő* presbiterről elmondta: nem születünk bele a Krisztus tudományába, hanem *mindannyiunknak újjá kell születnünk!*

A *belépő* presbiter nagy kérdése: szolgálatát ideigvalónak, ideiglenesnek tekint-e, avagy szolgálatát valóban Isten Lelke segítségével kívánja végezni? Van *félrelépő* presbiter is! *Igen nagy baj*, ha Jézus életünkben a második helyre kerül! Aki félrelép, úgy véli, hogy Jézus elé kíván vágni, mert többre tartja magát.

Az igazi hivatást a *lépést tartó presbiter* tudja valóban betölteni. Ha szolgálatainkat valóban hittel vállaljuk, akkor lehetünk Istennek tetsző – *lépést tartó presbiterre!*

A püspök igehirdetése után az ötszáz testvérből álló konferencia – egy szívvel és lélekkel vett részt az úrvacsorai szent közösségben! Zárszában *Balla Tibor*, a Presbiteri Szövetség elnöke egyházunk, presbitériumaink megújulása mellett tett hitet!

Kolosváry Bálint

Szentlélek nélkül

„Szentlélek nélkül távolj az Isten, Krisztus a múlté, az Evangélium holt betű, az Egyház egyszerű szervezete, a tekintély uralkodás, a misszió propaganda, az istentisztelet emlékek felidézése és a keresztyén cselekvés rabszolgamórája.

De öbönne: a kozmosz felelevenedik, és nyögve szüli az Országot, a feltámadott Krisztus itt van, az Evangélium életerő, az Egyház szentháromságos közösség, a tekintély szabadító szolgálat, a misszió pünkösöd.”

(Uppsalai jelentés 1968. Genf)

1998. május-június

A presbiteri közgyűlés margójára

Szeretek olyan helyen lenni, ahol az Úr ügyéről van szó, ahol sok kedves atyafi gyűl össze. Szeretek Budapestre menni évente 2-3 alkalommal. A február 28-i presbiteri közgyűlés pont ilyen volt.

Bevezetőként hallottunk egy igen értékes szolgálatot id. dr. Fekete Károly professzortól, és üzenetéből csak egyet emelek ki (lehetne tízet is): a presbiternek hitvallás-erősnek kell lenni, nemcsak hinni, tudni is kell Jézusról.

Balla Tibor az egyéniségének megfelelően szelíd, kedves szavakkal üdvözölte a megjelenteket, és buzdította a további jó munkára, az eredményes tanácskozásra.

Dr. Boross Géza teológiai tanár A presbiter feladata a gyülekezetben címmel tartott előadása élményszámba ment. Ismét kiemelek egy üzenetet: Nem mindegy, hogyan néz ki templomunk, parókiánk, iskolánk, minden presbiter kötelessége és felelőssége ezek gondozása, ápolása, a presbiternek fontos szerepe van a gyülekezet építésében is.

Felesleges volt új főtitkárt választani, de a törvény az törvény, a szabály az szabály, lejárt a mandátum. Miért volt felesleges? Mert dr. Ritoók Pál helyett jobbat, lelkesebbet nem is találunk, így nem véletlen, hogy ő a régi-új főtitkár. Adjon Isten sok erőt, bölcsességet további munkájához.

A további előadásokból, hozzászólásokból sokat tanultunk, tanulhattunk: Úton vagyunk... a presbiterek továbbképzése nagyon fontos... vajha hideg volnát vagy hev... ne halálosan fogyatkozó nép legyünk... a református egyház ne legyen múzeum-egyház...

Kedves dolog az is, hogy nekünk vidékieknek annyi szép, jó könyvet, lapot, Bibliát ajánlottak és árultak. Vettem is egy új fordítású Újszövetséget és Zsoltárok Bibliát, és az előoldalon aláírtam Ritoók Pállal, Balla Tiborral, Judák Endrével, hogy ők (is) nem csak a szívemben, hanem aláírásukkal is legyenek nálam.

Elismeréssel kell szólni a Presbiter című lapról, amelyik színvonalas, sokrétű tájékoztatást ad számunkra. Sokan nem is tudják, hogy milyen erőfeszítésbe kerül egy-egy lapszám összehozása.

Végül köszönetet kell mondanunk a Presbiteri Szövetség vezetőinek, akik évek óta szorgalmas, lelkes, szép munkát végeztek és végeznek. Adjon az Úr sok erőt, hitet további munkájukhoz.

Széles Lajos

Presbiteri konferencia Bogyiszlón

Harangzúgás fogadta április 25-én a Tolna megyei Bogyiszlón a közel 150 megyebeli presbitert.

Szemerei László esperes kezdő áhítatát a Fil 4,4 alapján tartotta: „Örüljétek az Úrban mindenkor, ismét mondom, örüljétek!”

„Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jócselekedeteiteket, és dicsérjék a ti mennyei Atyátokat.” Köszöntötte a jelenlevőket Farkas Sándor, a Szövetség megyei elnöke, és a helyi presbitérium főgondnok-helyettese, majd megnyitotta a konferenciát.

Részt vett, és előadást tartott a Presbiteri Szövetség tevékenységéről a Szövetség elnöke, Balla Tibor.

„Tévtanítások az ógyházban” címmel előadást tartott Szalai Géza lelkész.

Nagy figyelem kísérte a „Presbiter családja, otthona” című előadást, Rácz József lelkésztől.

Nagy János debreceni tanár saját versével mutatkozott be.

A bőséges ebéd után a jelenlevők 3 részre válva, csoportos beszélgetések formájában a „Presbiterek helyzete – fiatalok bevonása – női presbiter – a presbiter és a lelkész kapcsolata” címszók alatt őszinte véleményeket mondtak el egymásnak.

A befejező áhítatot a helyi lelkész, Suhai Lajos a 133. Zsoltár alapján végezte.

A jó hangulatú, nagyon sok énekléssel együtt eltöltött napot ebben az évben, a megyében még két helyen kívánja a Szövetség megismételni.

Farkas Sándor

Gondnoki Konferencia után

Teremtsünk lehetőséget a megerősödésekre!

Március hónapban rendezte gondnoki konferenciáit a Dunántúli Református Egyházkerület Balatonfüreden. Ezek egyikén vettem részt 12-től 14-ig.

Az előadások utáni közvetlen beszélgetéseken merült fel egy mindnyájunkat, a Magyar Református Egyházat érintő gond. Pontosan és érthetően fogalmazza meg az 1967. évi III. TC. és VHU. 16. § (1) pontja:

„A gyülekezetek lelkészei egyben a Magyarországi Református Egyház lelkészei is, így a lelkészi állás betöltése a Magyarországi Református Egyház és a gyülekezetek egyetemes és közös ügye.”

Sok gyülekezetünknek nincs állandó lelképásztora, csak beszolgáló lelkésze, akinek több gyülekezete van, ami miatt aztán az istentiszteletéről annak befejezése után rögtön távoznia kell, hogy a következő szolgálatról ne késsen el. Nem marad ideje mindenhol törődni a gyülekezetépítő munkával. Fontos volna pedig, mert több gyülekezetünk néhány éves építő szolgálat után megerősödhetne és lelképásztorát el tudná tartani. Ezt a nehéz, de szép szolgálatot beszolgáló lelkész azonban nem tudja elvégezni. Csak helyben lakó, saját gyülekezetét szerető és azért élő lelképásztor képes arra, hiszen ez a szolgálat mindennapos és egésznapos feladatot ró reá.

A gond ott jelentkezik, hogy ezek a gyülekezetek nem tudják eltartani lelképásztorukat, míg meg nem erősödtek, de addig nem is tudnak megerősödni, míg saját lelképásztoruk nincs.

Meg kell tehát teremteni annak lehetőségét, hogy – azon gyülekezetek, melyek úgy érzik, hogy helyben lakó, csak saját egyházközségében szolgáló lelképásztorral öt-tíz éven belül meg tudnak erősödni – választhassanak maguknak lelképásztort, akinek a díjleveléből hiányzó részt az erősebb, gazdagabb egyházközségek adakozásából képzett alpból lehessen kiegészíteni.

Az a javaslatom, hogy hozzuk létre ezt a gyülekezeteket segítő alapot a következők szerint:

Azok az egyházközségek, akik hajlandók anyagilag hozzájárulni az alap létrehozásához és azok, akik saját megítélésük szerint öt-tíz éven belül megerősödhetnek és saját lelképásztori állást fenn tudnak majd tartani, alakítsanak közös szervezetet egy-egy gondnok, vagy presbiterik kiküldésével. Ez a szervezet (kuratórium) döntene arról, hogy melyik egyházközséget milyen mértékben támogatják az alpból a megerősödés idején.

Fontosnak érzem a segítő alap létrehozását azért is, mert az újonnan induló Pápai Teológia is bocsát ki öt év múlva képzett lelképásztorokat, kik között biztosan lesznek olyanok, akik szívvel, lélekkel, hittel, Isten iránti elkötelezettséggel készek arra, hogy egy kisebb gyülekezetet szolgálatukkal megerősítsenek. Nehogy a lehetőség hiányozzon és ezáltal tovább fogyjon egyházunk, mert a mulasztás bennünket fog terhelni!

Akik úgy érzik, hogy ebben a lehetőséget teremtő szolgálatban részt akarnak, vagy tudnak vállalni, kérem, írjanak címenre: Németh István, 8230 Balatonfüred, Tamási Áron u. 25. Tel.: (87) 342-121 (esti órákban).

Egy család az evangélium szolgálatában

Dr. SZILASSY ALADÁR (1847-1924)

Az egyháztörténetben sok kiemelkedő személy adott és ad példát a hitből és szeretetből való szolgálatra. Van azonban, ha kevesebben is, amikor családok vállalják nemzedékeken át az áldozatos szolgálatot a Krisztus egyháza ügyében. Gondolunk itt a német Blumhardt és Boldelschwing családokra. Magyar vonatkozásban ilyen a Szilassy család. A Szilassy család az 1440-es évektől szerepel történetünkben és a reformáció idején Losoncon ők vállalják annak ottani meggyökerezését. Ettől fogva mindent ott találjuk a család tagjait, ahol a református egyház érdekeit kell képviselni. Szilassy József főispánságot visel és ő az első a reformátusok közül, aki a koronaöri tisztséget is elnyeri. A Kálvin téri templom építése idején Szilassy József a főgondnok.

Ebből a családból származott az a Szilassy Aladár, aki 1883-tól egész családjával képviselte a misszió, közelebből belmisszió terjedését és szolgálatát a két protestáns egyházban. Losoncon született 1847. január 30-án. Édesapja 1854-ben elhunyt és édesanyja vállalta az 5 árva, köztük 3 fiú és 2 lány nevelését. Losoncon kezdte gimnáziumi tanulmányait, de súlyos betegsége miatt félbeszakadt és 1866-ban a Lónyay utcai gimnáziumban érettségizett. Jogi tanulmányai után 1872-ben ügyvédi vizsgát tett, majd bírói pályára lép és a pénzügyi és közigazgatási bíróságnál előbb elnöki, majd alelnöki tiszteletet tölt be. 1914-ben megnyugdíjba és megkapja a belső titkos tanácsosi címet (VBBT) és tagja a felsőháznak. Így mint közéleti tekintély képviselhetette egyházunkat az illetékes hatóságok előtt.

1884-től presbíter, majd gondnok a budapesti egyházban. Ő készíti el az akkor egységes budapesti egyház paróchiális köreinek jogi és területi szervezetét, elnöke az iskolaszékeknek, egy ideig a teológiai választmányának és az egyházi értekezleteknek. Igen jelentős része volt a Teológia épületének (Ráday u. 28.) megvételében és berendezésében. Amikor 1912-ben ünnepélyesen átadták, Szilassy Aladár tartja a beszámolót és az egyházkerület Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, kerületi

főgondnok javaslatára szép köszönetet mondanak neki igen jelentős munkájáért. Az egyházkerület külön köszönti őt 70 és 75 éves születésnapján és egy kiadványban méltatják negyvenéves egyházi szolgálatát. Most ezekből idézzünk fel néhányat!

Szolgálatai az ifjúságért

A Keresztény Ifjúsági Egyesület (KIE) munkájával megismerkedik Svájcban és ő hívja meg előadásra a KIE Világszövetség titkárát, Fermaud Károlyt és alakítják meg az egyesületet 1883. október 31-én. 1924-ben bekövetkezett haláláig ő az egyesület legfőbb támogatója, sokszor csak ő biztosítja anyagi létét is. Három nyomtatásban megjelent előadása

igazolja, hogy milyen nagy felelősséget viselt az ifjúságért. Hogy az egyesület az 1950-ben történt „önkéntes” feloszlásáig a két protestáns egyház szinte minden gyülekezetében végezhetette szolgálatát, abban ő volt egyik eszköze Istennek. Fáradhatatlanul járta az országot és ébresztette az egyházakat az ifjúsági munka jövőjét jelentő szolgálatának végzésére. A KIE Világszövetségben ő az első magyar ember, aki hathatósan képviselte hazánkat és szerzett jelentős támogatásokat szellemi és anyagi vonatkozásban.

Beutazta Európát, Amerikát és járt még Oroszországban is a KIE ügyében. Ő szorgalmazta, hogy legyen a KIE-nek önálló utazó titkára és Megyeres Bélával megszervezték az első világháború alatt a katonasáthoz és foglyokért való szolgálatokat az amerikai KIE-YMCA segítségével és 9000 hadifogoly térhetett haza Szibériából.

Teológiai tiszteletbeli doktori címmel tüntette ki a debreceni egyetem. Nem teológiai végzettségű emberek közül ő kapta ezt a megtiszteltetést elsőként. 1917. október 31-én a reformáció 400 éves évfordulóján ő mondja az ünnepi beszédet. Amikor püspökválasztásra kerül sor, ő hívja meg Ravasz Lászlót három előadásra ilyen címmel: Kicsoda az ember? A régi képviselőházban hangzik a három előadás: A tegnapi, a mai és a holnap ember. A KIE adja ki és terjeszti az előadásokat. Szilassy Aladár irataiból kiderül, hogy ő irányította a választást annak eredményeként Ravasz László lett a püspök és lett a misszió hathatós képviselője úgy, hogy a misszió beépüljön az egyház, a gyülekezetek életébe. Mikor Szilassy Aladár 1924-ben meghalt, a Teológia dísztermében ravatalozták fel és onnan vitték szülőföldjére. A losonci temetőbe, ahol már 1912 óta ott pihent a cserkészület meghonosító fia, ifjú Szilassy Aladár.

A Szilassy család szolgálatai

Utaltunk arra, hogy 1910-ben az első magyar cserkészcsapatot a fiatalon elhunyt gyermekorvos, ifjú Szilassy Aladár alapította meg a KIE-ben. Szilassy Aladár felesége, Vizsolyi Mária a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület elnöke volt és vezetésével alapítottak kórházat a diakonissza szolgálatok. Lányuk, Szilassy Paula, herceg Sulkovszky Viktorné elnöke volt a Keresztény Leányegyesületeknek (KLE) és elnöksége alatt épült székházak a Boeskaí út 35-ben és létesült a Balaton mellett üdülőjük. Szilassy Béla Losoncon maradt és nemcsak a losonci gyülekezetnek, de az egyházkerületnek is főgondnok volt. Jelentős része volt abban is, hogy Losoncon teológiai főiskola létesülhetett. A Szilassy családtagok közül ő is jelentős adományokkal támogatott minden felvidéki missziói munkát. Fájdalom, a bekövetkezett események a családtagokat szétszórták, a nagy próbák között elhunytak. Néhány családtag itt a hazában és a nagyvilágban még emlékezett a nagy család nagy szolgálatára. Isten adja, s egyedül Ő adhatja meg, hogy hasonló családok áldozatos élete építhesse a nagyon szükséges lelki és egyben egyházi megújulást!

Kovács Bálint

Református „mártírok”

GULYÁS LAJOS

Születésének 80. évfordulóján

Gulyás Lajos 80 esztendeje, 1918. február 4-én született a felvidéki Kisújfaluiban. Érsekújváron érettségizett, majd a pápai református teológián szerzett oklevelet. 1948. májusban a nyugati határ melletti Mosonmagyaróvár közelében fekvő Levél községbe kerül lelkésznek, ahol számos erdélyi, felvidéki magyar család lelt otthonra a kitelepítések nyomán.

Magyarságért, az igazságért való kiállásért az 1956-os forradalom bukása után elhurcolják, koncepciót perit folytatnak le ellene, majd 1957. december 31-én, szilveszter napján akasztófára küldik a *magyarság legfőbb ellenségei, a kommunisták*. Jelképes értelmű, hogy a kivégzése előtt egy nappal veszi át a református egyház első embere, Bereczky Albert püspök az állami kitüntetést – a „30 ezüstöt” – a Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökétől, Dobí Istvántól, több egyházi vezetővel együtt. A kitüntetést a „jeles” egyházi vezetők – idézem – „*az ellenforradalom alatt a népi hatalom mellett tanúsított bátor helytállásukért és az azóta eltelt év alatt szocializmust építő hazánk és népünk érdekében, a békemozgalom, valamint az állam-egyház jó viszonyában kifejtett áldozatos munkásságukért*” kapták. A Távirati Iroda korabeli híradása szerint az ünnepeltnek nevében Bereczky Albert „hálás szívvel” (!!!) mondott köszönetet a kitüntetésért.

Gulyás Lajos a forradalom kitörésekor felvidéki rokonlátogatáson tartózkodik. Távollétében a járási nemzeti bizottság tagjává választják. *Levéltre* október 25-én érkezik vissza, amikor is részt vesz a mosonmagyaróvári békés felvonuláson. Jelen van a következő napi, tragikus végkifejtésű tüntetésen is, amikor az ÁVH lakatnyából tüzet nyitnak a fegyvertelen felvonulókra, diákokra, főiskolásokra. A gyilkos sortűznek mintegy 100 fiatal lett az áldozata. (*A bűnösök ma is büntetlenül élvezik az életet és magas állami nyugdíjukat!*)

A felbőszült tömeg elfoglalta a lakatnyát, s meggyilkolt két, felelősnek tartott

ÁVH-s tisztet. Egy harmadik tiszt öngyilkos lett. A negyedik, üldözött tisztet, Máté főhadnagyot, életét is kockára téve, Gulyás Lajos mentette meg a lincselés elől. A főhadnagy kórházi kezelése és felgyógyulása után 1957 januárjában, egy éjszaka felkereste az őt megmentő református lelkészt, s figyelmeztette, hogy meneküljön, mert le fogják tartóztatni. Gulyás Lajos azonban ártatlannak tartotta magát, és igazának tudatában nem hagyta el az országot.

Az ellene indított koncepciók perhez jelentős mértékben járulhatott hozzá, hogy a forradalom előtt az egyházi ellenzékhez tartozott, aminek legpregnansabb bizonyítéka az 1956. május 23-án, Pápan, a pápai református egyházmegye lelkészértekezletén elmondott súlyos – a kiszolgáló egyházvezetést nyíltan elmarasztaló – egyházbírálat (Bevezetés a konventi külpolitikai jelentéshez). Gyors elítélésében nem csekély szerepet játszhatott, hogy korábban a Kisgazdapárt ismert országgyűlési képviselője volt.

A hírhedt Fehér Könyv, a mosonmagyaróvári események vezéralakjának, s a „véreskezű prédikátornak” titulálja, és súlyos ellentmondásba keveredik, amikor bűnösségét próbálja „igazolni”.

Gulyás Lajost 1957. február 5-én hurcolják el, miután korábban már tartottak nála házkutatást. Mindvégig a győri börtönben tartották fogva, s ügyének koncepciózus tárgyalásai után feltételezhetően 1957 decemberében, szilveszter napján ott is végezték ki.

A felső egyházvezetés semmit sem tett megmentése érdekében, pedig a hathatós közbenjárás eredményes lehetett volna. Az alsópapság és lelkészársai, amit lehetett, megtették érte. Életét azonban nem tudták kiharcolni egyházvezetői támogatás nélkül.

Gulyás Lajosné csak úgy értesülhetett férje kivégzéséről, hogy az államhatóság megküldte neki a kivégzés számláját...

Az özvegynek és három kislányának sok hátrátételt kellett elszenvednie az el-

következő borzalmas évek alatt. Isten azonban adott elégséges erőt számukra, a hitvalló férj és a drága édesapa szellemében a méltó helytálláshoz.

A református egyház Gulyás Lajost már 1989-ben, az elsők között rehabilitálta, megtörtént világi rehabilitációja, s újratemetése is. A magyar református egyház XX. századi, hitvalló hőse ma a levéli temetőben pihen.

Amikor Gulyás Lajos mártírját felvázolom, Zwingli Ulrich reformátor utolsó szavai jutnak eszembe: „*A testet megölhetitek, de a lelketem nem!*” E szavak igei gyökere Gulyás Lajos krisztusi áldozatvállalását is hűen fejezi ki: „**ÉS NE FÉLJETEREK AZOKTÓL, AKIK A TESTET ÖLIK MEG, A LELKET PEDIG MEG NEM ÖLHETIK...**” (Máté 10,20).

Pápai Szabó György

Köszönöm, köszönöm

*Köszönöm, köszönöm,
JÉZUSOM, hogy jöttél értenem,
s megkerestél áldott Igéddel,
köszönöm.*

*Köszönöm, köszönöm,
hogy szívemben háladal ébred,
s már az életem is zeng Néked,
köszönöm.*

*Köszönöm, köszönöm:
Sátán hogyha támad, jössz máris,
minden szenvedésem Hozzád visz,
köszönöm.*

*Köszönöm, köszönöm,
hogy ha szívem itt majd elfárad,
készen vár a hajlék ott Nálad,
köszönöm.*

Füle Lajos

HERCEGSZÖLLŐS SEGÉLYKIÁLTÁSA

„Jöhet az utas bármelyik irányból: Laskó, Pélmónostor, Kő vagy Kiskőszeg felől, ha Hercegszöllős közelébe ér, szeme legelőször a dombra épült, várszerű református templom dombját veszi észre. Messzire látszik ez a domb, de róla is nagy távolságra lehet ellátni. Nem csoda hát, hogy ősidők óta nagy szerepe volt az itt élő nép életében.

A latin építőmesterek a mai templom tornyát alapozhatták, amelyről figyelni lehetett a Mursáról Aquincum irányába húzódó hadiutat. A domb és épülete mozgalmas történetének újabb felvonása a XVI. században kezdődött, amikor e halmokra felkapaszkodtak a reformáció első drávaszögi hirdetői. Bizonyos, hogy állt már a templom a szöllősi dombon 1576. augusztus havának 16., és 17. napján, amikor a negyven prédikátor zsinatjukon fontos egyházi törvényeket alkotott. Falai között fogalmazták meg azokat a pontokra foglalt szabályokat, amelyeket az egyház- és művelődéstörténet *Hercegszöllősi Kánonokként* tart számon. Negyvenhat articulusa az új egyház intézményeinek és követőinek életét kívánta szabályozni. A zsinat évtől kezdve például a lelkészek számára kötelezővé tették az anyakönyvek vezetését. A 23. szakasz arra kötelezi a prédikátort, hogy egy könyvbe írja be az újszülöttek nevét és születése évét, továbbá arról is rendelkezik, hogy a lelkész, ha elhagyja állomáshelyét, akkor se vigye magával, hanem „az utána valonac hagyja”. A 24. és 26. artikulus a tanítók, a scholamesterek életéről rendelkezik. A kánon harmincadik szakasza a táncot a tilalmas dolgok közé sorolta, mert „Az tánc miképpen hogy keresztyén és tisztességes emberhez nem illik.”

A XVII. század utolsó negyedében kezd leáldozni a török félhold, mégis a falvak népe sokat szenvedett a török csapatok zaklatásaitól: „nagy és sok viszontagságo-

kat szenvedett az eklésia a töröknek itt Baranyában végbevitt rettenetes pusztítása és rablása miatt, mert a templom, mely régi épületű ugyan, de szép munka volt, a parochiális házzal együtt széjjel szórattatva ide 's töva bújkált, némely része végképpen is elbujdosott. Az elmúlván a kegyetlen pestis, mely volt 1709-ben annyira megfogyassza a népet, hogy azolta is alig szaporodhatik meg az eklésia.” A csapások azonban még akkor sem értek véget. A törökidő után némileg helyreállított templomba 1722-ben mennykő csapott, s teljesen leégett. Tíz esztendeig „hamvában állott”. Az 1732 utáni esztendőekben „épített meg valamennyire a templom, náddal padlásolva, s' ugyanazzal megköve, mint valamely közönséges ház”. A szétkóborolt nyáját nehéz lehetett újból egy akolba terelni. Ereje csak 1803-ra lett akkora, hogy komolyabb templomépítésbe foghatott a szöllősi egyházközség. Az 1839-es években újabb igazításokra került sor. A munkálatok évét a cinterem vakolatdíszén álló 1832-es évszám is mutatja. Az alatta álló R és V betűk jelentése ma már megnyugtatóan nem értelmezhető. 1847-ben újból javítani kellett a templomtornyot. Akkor szerelték fel első ízben a villámhárítót. Minderre csak úgy tellett, hogy „a hívek tetemes megadóztatták magukat”. Családonként a népesség arányában 25–35 forintot fizettek, ezen kívül a közmunkákat vállalták. A lendületből még 1856-ban tartott, mert akkor kökerítéssel és díszes kapuval vették körül templomukat. Az építés esztendejét a bejárat feletti évszám őrzi.

A hercegszöllősi második templomának dicsősége egészen a második világháborúig tartott. A harcok súlyos sebeket ejtettek a zsinat templomán. Megsérült a tornya és az épület tetőszerkezete. A legveszélyesebb rongálódásokat sikerült kijavítani. Mára már még nagyobb gondoskodásra, a teljes felújításra lenne szükség, ám 1990-re a költségeknek még csak negyed-részt sikerült előteremteni. A művészettörténeti, építészeti és elsősorban egyházi felbecsülhetetlen értékű templomot, ha semmi sem történik érdekében, újból pusztítani kezd a hóvíz, az idő megállás nélkül emészt, s dicsősége, amit a régiek nagyobbra tartottak az első imaházuk fénykoránál, végzetes pusztulásra jut.

A sokat és sokak által látott templomtorny 1817-ben egy harangot őrzött. Némelyek hetvenöt, mások 97 font súlyúnak mondták. Felirata: „Gegossen in Graz 1759 Martinus feltl: hasmich.”

Úgy tűnik, örök igazságot szoltak a latinok, amikor kimondták: a könyveknek is megvan a maguk sorsa. Egyszóval erős an-

nak a lehetősége, hogy hosszabb ideig, míg lába nem kelt, a szöllősi birtokolták a Hercegszöllősi Kánonokat tartalmazó korabeli (?) kéziratot. Vajon melyik alapszövege lehetett a Pápa Huszár Gál fia, Dávid által 1577-ben kinyomtatott kánonoknak? Sajnos, a felelethez ma már csak egy szerencsés véletlen segíthetne hozzá.

Amikor szép és erős templomát romjából építette újjá a szöllősi gyülekezet, az egyház hatszáztizenöt hívet tartott számon. A mai karbantartáshoz mindössze egy tizednyien vannak. Vajon lesz-e erő szívükben és kezükben? S ha fel is jegyzik majd szorgosságuk dátumát, mint a korábbi építők tették, elolvassa-e valaki? Tudja-e még némely „kései maradék”, hogy 416 esztendeje milyen fontos esemény színhelye volt a szöllősi templom?

(Lábadi Károly: *Istennek hajlékal a Drávaszögben*, Budapest, 1994.)

A háború következtében Baranyából 1991 óta összesen 4651 magyar nemzeti-ségű kényszerült elhagyni otthonát.

A Drávaszögben 1990 előtt a magyar anyanyelvű reformátusság száma 4436 lélekre volt tehető (1988-as adat).

Hercegszöllős lakosságának nemzeti-ségi megoszlása 1991-ben a következők szerint alakult: szerb: 674 fő, horvát: 651 fő, magyar: 382 fő, összesen a lakosok száma 2127 lélek volt.

A hercegszöllősi gyülekezet megbízott lelkésze jelenleg *Varga György*, aki három gyülekezetben szolgál: Csúzában, Vörösmarton és Hercegszöllősen, valamint iskolai hitoktatást végez Sepsén. 1996-ra, a háború éveiben a szöllősi gyülekezet létszáma negyvenöt lélekre csökkent, jelenleg már a hazatelepültekkel együtt mintegy 80 főre tehető. A legnehezebb időkben is ragaszkodott ez a kicsiny gyülekezet helyben élő lelképásztor hiányában is a rendszeres istentiszteleti alkalom megtartásához: 1995-ben a háborús körülmények ellenére 42 református is-

tentiszteletet tartottak a faluban, ezen alkalomban 24 fő vett részt, a hívek 5 alkalommal részesültek úrvacsorában, átlagban 26 lélek élt ezzel a lehetőséggel.

A „zsinat templomának” felújítási munkálataihoz szükséges anyagiak a részletes költségvetési tervezet szerint mintegy 5 millió forintba tehető. Gyülekezetünk elsősorban saját erejéből kívánja a felújításhoz szükséges fedezetet előteremteni, ehhez azonban a kis létszám és a gazdasági nehézségek miatt jelenleg nincs bizakodás. Bajainkat tetőzi a hazatelepülők életkezdéséhez szükséges körülmények megteremtésének gondja is.

A gyülekezet lelkipásztorja és gondnoka, a presbitériummal és a gyülekezet tagjaival együtt Istennek ad hálát, hogy történelmi nevezetes templomunkat a mögöttünk lévő évszázadok alatt megóvta a végső pusztulástól, a szétszóródott nyájat pedig napjainkig egybegyűjti és erősíti. Az Istenbe vetett hit és a megtartó reménységbe vetett bizakodás jeleként kicsiny gyülekezetünk újra megmozdul, és ereje feletti munkára készen ismét azt tervezi, hogy Istennek templomát sebeiből meggyógyítja.

Kérjük református keresztyén testvéreinket, hogy imádságukban bordozzák erőfeszítéseinket. Kérjük, hogy tehetségük szerint anyagilag is támogassák a „zsinat templomának” felújítását, a halasztást nem tűrő építési munkák mihamarabbi elvégzését.

Címünk: Csúza, Református Egyházközség
Tito M. utca 54.
31308 Csúza/Horvátország
Telefon: +385 31 885 169

„Én vagyok az út”... (János 14,6)

Megilletődött nézők szívében még ott muzsikáltak a tehetséges színész szavai, amint Margitot alakította Goethe Faustjában. Karin Kühne, az ünnepelt, fiatal színésznő vérelborítva feküdt a műtőasztalon. Egy autó elütötte. A sebész főorvos megdöbbenve állt meg a ragyogó szépségű lány mellett. Néhány napja látta a színpadon. Most itt fekszik előtte tehetetlenül. Cselekedni kellett; megoperálta a tátongó homloksebet, a törött lábakat sinbe tette, az összenyomott bordákat szilárd kötésbe ágyazta. Anna nővér volt az éjszakás. Leült a beteg ágya mellé és figyelte a halvány arcot. Az alig hallhatóan beszélni kezdett: – Olyan fiatal vagyok és meg kell halnom...

Nagymama mesélte, hogy az emberek Istenhez akartak érni és építettek egy tornyot... Én is egy ilyen tornyot építettem magamnak: siker, karrier, dicsőség, taps, zene, rózsák, babér..., de nem jutottam velük Istenhez. Minden összeomlott. – **Nem magának kell kapaszkodni! Isten jön magához Jézusban!** – mondta Anna nővér. És a nővér mondta az Igét, egyiket a másik után. Jézus? – dadogta a lány. – Igen! – mondta Anna nővér. – A Jézus sebeivel gyógyulunk meg. Hajnalfény derengett át az ablaküvegen. A nővér az utolsó tusa nyomait látta a haldokló arcán. – **Olyan szép volt..., olyan szép volt minden** – mondta Karin –, **de nem kell belőle semmi már, csak egy kell: Jézus.** A sápadt arcvonások végső mosolyra szépültek, Karin örökre megbékélt. Özönével érkeztek a virágok, és Anna nővér miközben rendezgette a csokrokat, önkéntelenül Karin utolsó

szavaira gondolt: – **Nem kell ezekből semmi már. Csak egy kell: Jézus!**

De jó, hogy Jézus jött hozzánk. Jézus az út. Nem nekünk kell kapaszkodni, nem nekünk kell valamilyen emberi teljesítménnyel elérni Istent. **Ő jött hozzánk.** Szinte minden vallás az emberi teljesítményre épít, melyek által el lehet jutni Istenhez. Gondoljunk csak a sokat hallott érdemszerző jó cselekedetekre, vagy a távolkeleti misztikusokra, akik embert próbáló módon meditatálnak, hogy ezzel a rendkívüli szellemi teljesítménnyel elérjék az ő istenükkel való találkozást. Hozzánk pedig eljött Jézus. **Ő az igazság!** Nincsen szava, amely tévesnek bizonyult volna. Micsoda cifra évtizedeket élt meg az előttünk járó nemzedék, de minden helyzetben, minden felfordulásban bevált az Ő szavainak igazsága. Soha semmi bajod nem származik abból, hogy megfogadod igazságát: Szeresd felebarátodat! Sokszor nem könnyű! Gáncokat, vádaskodásokat nem megbosszulni, hanem baráti kézfogással elfeledtetni, a gonoszért jóval fizetni. Ki adott ehhez erőt? Jézus Krisztus. **Ő az igazság.** Próbáld ki és igaznak találod. **Ő az élet. Sőt, ő az élet közepe,** akár annak választom, akár nem. **Ő az élet közepe,** mint kerékben a kerékagy. Ha nincs kerékagy, szétesik a kerék. **Ha nem Jézus az élet közepe, akkor szétesik az élet,** mert nincs ami, aki összetartsa. Lehozta az életet, mely Istennél volt készített. Azért jött, hogy életünk legyen és bővülködjünk. Igen! A gazdag Jézus gazdag, örvendő gyermekjei lehetünk, mert Ő gazdag lévén szegénnyé lett értünk, hogy mi az Ő szegénysége által meggazdagodjunk. Annyira **Ő az élet,** hogy „halál és itélet Nálád nélkül az élet!”

Válaszd az életet!

Sipos Kálmán

Melyik vallásban higgyek?

– kérdezte tőlem Józsi szomszédom. – *Ha egy Isten van, miért van mégis több felekezet? Melyik az igazi? – kérdezte tovább. Úgy éreztem, kérdése őszinte, tudat alatt istenkereső ember.*

Szívesen válaszoltam volna így egyszerűen: „higgy a reformátusnak”. Alaposabban megfontolva a kérdést, a válaszom ez volt: *Egyik vallásban se higgyél! – Furcsa tekintettel nézett rám, és kérte, hogy magyarázzam meg ezt.*

Nem vallásban kell hinned, Józsikám, hanem Jézus Krisztusban! A keresztyénység nem felekezethez tartozás, hanem Jézus Krisztusban való hit, annak hite, hogy Ő személyes Megváltóm!

Ami a felekezetet, vallást illeti, az az igazi, amelyiknek hitvallása a Szentírásra épít, s azzal megegyezik, abból el nem vesz, ahhoz hozzá nem tesz. A Biblia utolsó mondata ezt így húzza alá: „ha valaki

ezekhez hozzá tesz, ha valaki elvesz e próféta könyvének beszédeiből, az Isten annak részét eltörli az élet könyvéből” (Jel 22,18–19).

Nehezíti az ember helyzetét – mondta Józsi –, hogy az emberek hitvallása nem egyezik az életükkel! „Vízet prédikálnak és bort isznak. Majd akkor hiszek, ha találok olyan vallást, amelyik úgy él, ahogy beszél!”

Értelek Józsi. Jogos a problémád. Éppen ezért ismét azt ajánlom, hogy ne vallásban, ne emberekben higgy, hanem az élő Istenben, Jézus Krisztusban. Ha nem Őt keresed mindig, mindenhol, csalódnál fogsz. Az ember nem tökéletes, amíg testben jár. Ezért van szüksége Jézusra. Ha majd földi utunk végén Isten maga elé állít, te sem, én sem hivatkozhatunk csalódásainkra, másokra. Csak egyetlen hivatkozásod, mentséged lehet: Jézus Krisztus,

ha Őt elfogadod életed Megváltójának, ha elhíszed, hogy Ő érted jött a földre, érted áldozta életét. Addig pedig, kedves Józsi, itt a földi utadon azt a felekezetet válassz, és azokhoz csatlakozz, akik ezt vallják, ezt hirdetik. Akik hitvallásának alapja a Krisztus evangéliuma, a Szentírás, az Isten szava!

Én hálás vagyok Istennek, hogy a református vallásban ezt felismerhettem. A Heidelbergi Káté segítségével ez megerősödött bennem. Persze tudom, hogy sajnos vannak egyének, akik saját dogmát igyekeznek kialakítani, akik mást mondanak, okoskodnak és „vizket a fülük”, de „Jézus Krisztus tegnap, és ma, és örökké ugyanaz”. A Biblia viszont, ahogy Luther fogalmazott: „nem antik, nem modern, hanem örök”!

Vándorné

MIÉRT DRÁGA NEKEM A HEIDELBERGI KÁTÉ?

A tavasznak napfényre, a bűnösnek megváltásra van szüksége! Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem láthatja meg Isten Országát! Félelmes szó ez a „há”. Mikor elkezdünk „há”-val beszélni vagy énekelni, máris teljes bizonytalanságban vagyunk, mert a „há” olyan valami, aminek mi nem vagyunk képesek a feltételeit megteremteni. Ehhez Isten megelőző szeretetére, a szeretet értünk adott váltságdíjára van szükség.

Erről beszél a Heidelbergi Káté is, mikor az ember vigasztalásának a feltételeiről beszél. Hány dolgot kell tudnod, hogy abban a vigasztalásban élhess és halhass meg? Hármat. Először, hogy milyen nagy az én bűnöm és nyomorúságom. Másodszor: Mi módon szabadítottam meg minden bűnemből és nyomorúságomból. Harmadszor, hogy milyen hálával tartozom Istennek a szabadíttatásomért?

Pál is ezt tárja elénk, mikor Timótheushoz írja a következőket: Isten rám bízta a boldog Isten dicsőségéről szóló evangéliumot. Miben áll ez? Abban, hogy „*hálát adok Krisztus Jézusnak, a mi urunknak, aki megerősített engem, mert megbízhatónak tartott, mikor szolgálatra rendelt. Jóllehet előbb őt káromló, az ővéit üldöző és erőszakos ember voltam, mégis irgalmat nyertem, mert hitelenségemben tudatlanul cselekedtem. Ámde bőszesen kiáradt rám a mi urunk kegyelme, Krisztus Jézusban való hittel és szeretettel.*” 1 TIM 1,11-14.

Szabad az embernek tudni, hogy Jézus érte hozott áldozata nem volt magától értetődő. Hiszen nagycsütörtök éjszakáján Jézus azért imádkozik: Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem ezt a poharat, mindazáltal ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem, amint te. Mk 14,36

Ez nem volt lehetséges, hiszen akkor nem valósulhatott volna meg a szabadítás! Sőt még a leghűségesebb tanítványai is magára hagyják Jézust azon a gyötrelmes éjszakán. Jézus meg is kérde Pétert: Simon, alszol? Még Péter is elaludt ezen a gyötrelmes éjszakán. Azt kell tapasztalunk, hogy a leghűségesebbnek gondolt tanítványa is magára hagyja Jézust. Félelmesen nem ért az ember semmit Isten szeretetéből, az értünk elvégzett áldozatából.

Mi talán többet értünk? Aligha, hiszen még a tanítványok is teljesen értetlenül állnak Jézus keresztyénje alatt. És még a feltámadás után is szükség van rá, hogy a „jó pásztor” utánajárjon az értetlenségéből, félelemből szétszóródó tanítványoknak, és meggyőző szavakkal szóljon hozzájuk: „Ó, balgatagok és restszívűek mindannak elhívására, amiket a próféták előre meghirdettek! Hát nem ezeket kellett-e szenvedni Krisztusnak és úgy menni be az ő dicsőségébe?” Lk 24,25-26. Tamás minden szégyenérzet nélkül mondja az Úr feltámadásáról bizonyosságot tevő tanítványtársainak: „Ha nem látom az Ő kezein a sebeknek helyeit, és be nem bocsátom az ő oldalába, semmiképpen el nem hiszem!” Mikor aztán eljön az Úr és felkiáltja: „Hozd ide a te ujjaidat és bocsásd az én oldalamba!” Jn 20,25-27. Tehet-e mást Tamás, mint összeroskad és felkiált: „ÉN URAM, ÉS ÉN ISTENEM!” Jn 20,28.

Jézus ott áll az életünk fordulópontjain, mint jó pásztor és: maradjon-e velünk nekünk? Kísérje-e az életünket tovább? Mert bizony tudatában kell lennünk: „Szükség, hogy ez a romlandó test romolhatatlanságba, ez a halandó test halhatatlanságba öltözzék!” 1 Kor 15,53.

Ó, mert mindig, minden embernek tudomásul kell vennie azt, hogy „megjelent az Isten idvezítő kegyelme, minden embernek.” Fontos, hogy kivessünk magunkból minden hitelenséget és várjuk igazán és szentül élve a jelenvaló világban Istennek és a megtartó Jézus Krisztusnak dicsőséges megjelenését. Tit 2,11-12. Az, amiről az evangélium szól, bizony nem mese, nem elmélkedés, hanem Isten szeretetének páratlan, semmi más értékkel meg nem mérhető örök ajándéka. „Életnek beszéde az”, ami örök érték, boldog reménység az ember számára. Amiért mindent, „amelyek nekünk egykor nyereségek voltak, azokat Krisztusért kárnak kell itélnünk. És, hogy Őt megismerve eljuthassunk a halottak feltámadására.” Fil 3,16.

Ámulatra érdemes, nagy csoda ez, amit ha nem is vagyunk képesek felfogni, de erejét, dicsőségét szükséges, mint Tamásnak is, hittel ragadni meg. És ez a hit

bizony először is bűnös, elesett állapotunk felismerése. „Egészen moss ki engemet az én álnokságomból, minden gonosz cselekedetemből, ami gonosz a te szemem előtt.” Zsolt 51,6. Azután örömmujongás azon, hogy „Isten minket a maga fiaivá fogadott Jézus Krisztus által.” Ef 1,5. és, hogy végül „mindenben hálákat adjunk Istennek Krisztus minden értelmet felülhaladó szeretetért.” Ef 3; 1Thess 5,18.

Milyen igaz: „Ó, Jézus, most kopogtatsz, sebhelyes még a kéz; Könnyemarta kedves arcod oly búsan intve néz. Ó, áldott, drága jóság, mely ennyit tűrve vár! Ó, bűnök szörnyű bűne, mely téged így kizárt!”

Ablonczy Dániel

A HEIDELBERGI KÁTÉ A SZENTLÉLEKRŐL

53. kérdés-felelet

Gerold Meili svájci református lelkész 1988-ban megjelent gyülekezeti káté magyarázatában rámutat: Jézus személyében Isten velünk van, a Szentlélek által pedig bennünk és köztünk van. Nem mi választottuk Krisztust, hanem Ő választott minket (Ján 15,16). Éppen így a Szentlélek sem a mi természetünkből adódik, s nem választos magunkat állítjuk a világ, a kegyesség, sőt imádságunk középpontjába. Szeretnénk korrektebbek, kegyesebbek és példamutatóbbak lenni, mint a többiek. Ugyanakkor szenciációra és csodákra éhezünk. Mindez nem a Szentlélektől jön. A Szentlélek ajándéka nem egyszeri, s nem lehet időben behatárolni. Ő önmagát „nekem is adja”, amikor csak Ő akarja. Ha hitemben meggyengülök, örömtelenné, közönyössé válok, az azt jelenti, hogy elfordultam a Szentlélek áradásától. „kikerültem” a fűvő szelet, kitértem a Lélek befolyása elől. De Ő vár, hogy hívjuk Őt újra. Azoknak adja önmagát, akik üresnek vallják magukat, akik koldusok Előtte, s ezt Neki mondják el egyedül. Akkor megtörténik a csoda: megtapasztaljuk vigasztalását, velünk maradását, a Krisztus javaival való bővülködés áldását és örömét.

B. R. K.

Az 1999-es presbiterválasztások elé

Kinek választunk?

Az előző részekben több oldalról próbáltuk megközelíteni a református egyházi választások értelmét, célját, módját. Bár lelkésválasztást emlegetünk, eközben azonban értelem-szerűen más egyházi választásokra is gondolunk. Most azt szeretnénk tisztázni, hogy *kinek* választunk? A választás ugyanis nem egyszerűen alternatívája a „kinevezés”-nek. A „kinevezés” általában a központi akarat saját érdekeit tartja szem előtt. A „választó” – más – valakinek választ. Éppenséggel magának is választhat. Kérdés azonban az, hogy ez jó, vagy nem jó?

Nagy baj kerekedhetik abból, ha nem tudjuk, hogy kinek választunk! Az egyik külföldi segélyszervezet – nem ismervé, vagy elfeledve a segítségére szorultak helyzetét – afrikai sivataglakók számára egy bizonyos cipőgyár adományából egy repülőgéppel rakomány tú-sarkú cipőt küldött... – A szudáni több évig tartó szárazságtól sínylődőknek pedig tejpor-szállítmányt juttattak. (Éppen a vízhiány miatt pusztultak tizezrével az emberek... Ilyen nagy baj az, ha nem tudjuk kinek választunk szolgáltevéket!)

Elvileg csak az választhatna lelkész, presbitert, aki minden lényegest tud egyházáról, gyülekezetéről! Sajnos olyan budapesti presbitérium is akad, ahol a tagok zöme szinte semmit sem tud egymásról. Tehát többről van szó, mint mechanikus „voksolás”-ról!

1. Tisztában kell lennünk azzal, hogy az *egyházközösség számára* választunk. Ehhez azonban jól kell ismernünk az egyházi közösség közös gondjait, s az egyének gondjait. Múltját, mai helyzetét, jövőbeni feladatait. Ismerjük-e egyházközösségünket, vagy csak annyit törődünk vele, mint színházban a nézőtársakkal?

Ehhez tudnunk kell azt, hogy mi a különbség a gyülekezet és az egyházközösség között! A kettő nem azonos. A gyülekezet egy alkalmi közösség – az egyházközösség több száz, esetleg több ezer éves közösség. Tagjai rég eltávoztak minden élők útján, de unokáik unokái még ugyanabban az egyházközösségben élnek. Pl. Az 1930-as években létrejött szombathelyi református egyházközösségnek alkotó tagja az a Quirinus püspök, akit 1600 évvel ezelőtt a római városparancsnok a későbbi református templomtól néhány méterre folytattott a Perint-patakba... Közben pedig volt: földrendés, népvándorlás, honfoglalás, török-dúlás, reformáció, Trianon...

Ezért is fontos a presbitériumok rendszeres alapvető képzése. Enélkül nem tudnak jövőt építeni. A jövő számára csak az a presbitérium képes megfelelően választani szolgáltevégeket, aki tudja, hogy nem magának választ „partner”-t, hanem a mai és majdani egyházközösségnek üdvösségre vezető kalauzt!

2. A jó választás nem a tegnapi mulasztások gyors pótlását szolgálja, hanem a jövő megalapozását. A presbitériumnak ismernie kell egyházközössége *jövőjét* – ámde nem a mai látszatok alapján, hanem az Istentől kapott eligazítás biztos fundamentumán. Isten világában a téves helyzetfelméréseket nem lehet szocialista jelszóval elsimitani: „csak az nem téved, aki nem dolgozik...” Még csak az tévedhet igazán nagyot, aki szavazgatással csak mimeli a munkát, a döntéseket. Aki Istent ismer, az ismeri a jövőt is.

Isten egyik neve a Bibliában: „Él Ólám”, azaz: „a jövőendő Istene” (1Mózes 21,33) Már Ábrahám elhívásában benne van Izrael szabadítása Egyiptomból és Kánaán birtokbavétele. (Fél évezrednyi idő választja el a kettőt egymástól.) Az „Él Ólám” istennévről pedig már azt megelőzően szerezhett tudomást Ábrahám, hogy készséggel áldozná fel Istennek késő öregsége gyermekét, Izsákot. Ő minden kockázatot, felelősséget elvállal a jövőendő Istenéért.

3. Tudnunk kell, hogy az *egész magyar nép számára* választunk szolgáltevéket! Nem vagyunk „magánklub”! A magyar reformáció átitűtő hatása nem európai irányzatok véletlenszerű „begyűrűzésének” következménye. Nem is Mohács tragédiájának utóhatása. A reformátorok első nemzedékének minden tagja jól tudta – s eszerint ténykedett –, hogy ő a magyar nép Istentől küldött megtartója. Erre utal pl. a tudós Sylvester János Sárvarótt készült Új Testamentuma híres előszavának címe: „Az magyar népnek, ki ezt olvassa.” – S ami a csodálatos: reformátoraink úgy működtek, hogy bennük a magyar nép világosan felismerte Istentől küldött megtartóit. Ebből született az evangéliumi „devotio moderna”, az evangéliumi élő kegyesség és a „modern” Magyarország.

Kinek választunk? A jövőnek, az egyetemes egyháznak, a magyar népnek!

P. V.

Kedves Testvéreim!

JÖVEL, TEREMTŐ SZENTLÉLEK – így kezdődik a legősibb keresztényen pünkösdi ének, ami több, mint ezer esztendeje hangzik Isten népének ajkáról. Énekeskönyvünk 373. dicséretének szerzője Hrabanus Maurus (776–856) jól ismerte az első keresztények fohását. Mi is felismerhetjük ebben az ősi kiáltásban az Úr Jézus és a Lélek közelsége, jelenléte utáni vágyódást. Előttünk lepergett századok reformátusainak szenvedése, halálközeli szorongatások élménye, az emberi nyomorúságok jaja, de egyben a teljes bizalom és a remény makacs állhatatossága öltötte magára az ünnepi ének sorait egy-egy pünkösdőn. Az a „lehetetlen lehetőség” (Barth Károly) fejeződik ki ebben a Lélek-hívogató fohásban, melyet akkor élünk át, amikor rádöbbenünk: Isten Lelkének alkotásai vagyunk, s mégis messze vagyunk Tőle. Az Ő lehetetlenségből élünk, s hányszor vagyunk lelketlenek, halálosan fáradtak. Maurus kiáltása, s azóta e fohászt fenn-tartó-továbbmondó milliók kiáltása a Lélek közelsége után éppen a Lélek nélküli pillanatok pokoli tapasztalataiból lendül az égre: az üresség, az elvesztettség, a vakság mélységeinek megtapasztalásából fakad ez ma is. Ez az imádság telitalálat: a Lélek-jelenlét fátyol hiányát fogalmazza meg. Nem ajándékokat kér benne az imádkozó, hanem a legalapvetőbbet: Isten Lelkének jövetelét, a vakság állapotából a látás állapotába kerülés kegyelmét. Mi is így könyörgünk ezen a pünkösdőn: nem ezt vagy azt, földi javunkat szolgáló adományokat kérünk, mégcsak nem is mennyei garanciát, biztosítást jövőnknek, hanem elsősorban igazi találkozást Lélek által Urunkkal és Atyánkkal, mert minden igazi életnek ez az egyetlen előfeltétele. Hogy maga a Lélek legyen ajándékká, aki mind értelmünket, mind szívünket birtokba véve, valóban megújíthatja életünket, egyházunkat, családunkat, gyülekezetünket, nemzetünket, világunkat. Ő és csak Ő a hathatós vigasztalódás, a szellemi-lelki világosság, a szeretni tudó szív, az erős hit, a teljesedő öröm, az ellenséggel szembeni oltalom, az üdvös élet forrása. Jövel, teremtető Szentlélek, bizony jövel! Így legyen áldott pünkösdsje minden Kedves Olvasónknak, Testvéremnek!

Békefy Lajos
felelős szerkesztő

LEVELES LÁDÁNKBÓL

A deformálódásról – dunántúli szemmel
Nincs ellenszere Kálvin magyar követőinek a XX. század végén a belső egyháznyomorítás ellen?

Mi magunk tettük ilyenné, mikor tudva, hogy szavazógépezetté válunk, ha olyan törvényt hozunk, mely akár tizenhét éven keresztül biztosíthatja ugyanazon személynek egy egyházi beosztás betöltését.

Mondhatnánk: alkalmas személy esetében ez a 18 év komoly megszilárdulást, felfelémozdulást hozhat. Mindnyájan tudjuk azonban, hogy ez olyan hosszú idő, mely alatt egy személy nem tudja követni a változásokat és akaratlanul is bekövetkezhet a legrosszabb, mikor már csak azért szavazunk személyére, mert – jó volt 6, vagy 12 évig – jó lesz már továbbra is.

Érdeemes lenne végignézni az 1996. évi választások jegyzőkönyveit. Csodálkoznék, ha kiderülne, hogy nem kirívó eset az, ami megyénkben történt, márhogy az egyházi vezetők nem minden esetben kapták meg minden presbitérium igen szavazatát.

Allásféltes, egy-egy ígért, vagy mi más lehet az oka annak, hogy megvakultunk, gerincünk nem tud kiegyenesedni, félünk?

Hívó lélek félje Istent!

Egyházunknak ez a válsága nem új keletű. Kövy Zsolt lelkipásztor, gyűjteményi igazgató a Doktorok Kollégiuma Egyháztörténeti Szakosztályának Egyházi, Néprajzi Szekciójában Debrecenben 1988. augusztus 25-én bibliamagyarázatában kitért az Egyház válságára is. (Kövy Zsolt: Egyház és Közélet I-II. Válogatott beszédek, tanulmányok, írások 1985-1994. I. kötet 17. old. 3. bek.)

...Az Egyház gondja a Krisztusnélküliség gondja, a Krisztus fölé nőtt emberi hatalom gondja, a Krisztusnélküliségből kővetkező megosztottság gondja...

Mi mással magyarázható az, ha a gyülekezet akarata teljesülését – mely lelkészvá-

lasztás esetében a legfontosabb – egyházi vezetők világi segítőkkel együtt minden eszközzel gátolni igyekeznek? Megbélyegzik azt a gyülekezetet, melynek presbitériuma mert élni lelkészjelölő jogával – ismerve gyülekezetét – és hónapok, évek múltán is kirekesztésben részesítik annak ellenére, hogy ez a gyülekezet él, nő és erősödik.

Mi mással magyarázható az, hogy egy gyülekezet legnagyobb ünnepét új, megválasztott lelkipásztorának beiktatását, egy egész egyházmegye testületileg, vezetőjével és a kerület vezetőjével az élen bojkotálja?

Mivel magyarázható az, ha a megyében egy gyülekezet új lelkipásztorának beiktatására egy kiütemezett gyülekezet nem kap meghívót?

A fentiekkel! Az Egyház Krisztusnélküliségével!

Vagy mivel magyarázható az, hogy egy gyülekezetre olyan „lelkipásztor” erőltetnek, aki alkalmatlan a pályára, a szolgálatra, aztán országgrésre szóló beiktatási ceremóniát tartanak, hogy a beiktatás után három hónappal ismét lelkipásztor nélkül maradjon a gyülekezet, mert a beiktatott eltűnt?

Ugyanazzal! A Krisztusnélküliséggel!

Ebből az áldatlan helyzetből nehéz kikerülni, de nem lehetetlen. A megoldást az előbb említett könyv további részletében megtaláljuk.

A Főre kell tekinteni!

Krisztus és a Szentírás megmutatja az utat, hiszen „Szabad akaratot adott az ige nek és nemek kimondására”. Csak követni kell!

Csak és kizárólagosan ez lehet az útja a kálvini Egyháznak! Addig azonban, míg félünk kimondani, hogy a király új ruhája „átlátszó”, míg jobban örülünk a gazda simogatásának, mint amennyire féljük Istent, addig csak *deformálódunk!*

Addig, míg a törvényeket – legyenek egyháziak vagy világiak –, önös érdekek érvényesítésére használjuk, ferdítjük és ez ellen nem mer fellépni lelkipásztor, presbitérium, gyülekezet, addig csak *deformálódunk*.

A presbitériumok nem élnek azokkal a jogokkal, melyek egy zsinati-presbiteri egyházban megilletik őket.

Hogy miért? Mert végrehajtóknak tekintik őket, tekintik magukat, nem mindig Isten szolgáinak, a gyülekezet vezetőinek.

Nem ismerjük a ránk vonatkozó törvényeket. Egy lelkészválasztást képtelen törvényes keretek között levezetni a presbitérium, igénybe kell vegye egyházi elöljáróinak segítségét. A törvényt ismertetni kell a presbitérium előtt. Természetesen kivonatosan. Mindnyájan tudjuk, hogy törvényt csak teljes terjedelmében és csak betű szerint szabad ismergetni. Egy és, egy vagy szócska kihagyása, cseréje más értelmet ad a szövegnek. Rossz szándékkal bármi is véghez vihető olyan egyházi szolgák segítségével, akik nem ismerik szó, betű szerint törvényeinket. És mindez a gyülekezetek hátrányára.

Ezért kell ismerni a törvényt, a jogokat és az Igét! Mert hiába ismeri a presbiteri jogokat, a törvényeket, ha nem bízza Istent, meginog hitében és inkább otthagyja a nemtelen harcot, minthogy kitarana és megvívna azt gyülekezetéért, hogy elnyerje a koronát.

Ébredjünk fel! Tekintsünk a Főre! Térjünk vissza Krisztushoz és az Evangéliumhoz!

Gondoljunk arra, hogy egyszer mindannyiúnknak meg kell állnunk az Úr ítélőszéke előtt, ahol megkérdezik tőlünk: miért nem tetted meg azt, amit kellett?!

Németh István

Kedves Felelős Szerkesztő Úr!

Egyik gyülekezeti tagunk kérésére kerestem elő néhai Hörömpő Dezső tiszteletes úrról írt versemet. Ennek az időpontja egybeesett Szerkesztő Úrnak a Presbiteri Szövetség utolsó közgyűlésén hangzott invitálásával, mely szerint kívánatos, ha presbitereink a gyülekezeteinkben történekről szóló írásaikat beküldjük a „Presbiter” szerkesztőségébe.

Ezek alapján bátorkodom az alábbi írásomat a T. Szerkesztőséghez eljuttatni.

Közel 35 éve, 1964 júniusában hunyt el Hörömpő Dezső, a Rákosszentmihály-

Sashalmi Református Egyházközség volt lelkipásztor, akit a Rákosi rendszer önkényuralma távolított el szolgálati helyéről – az akkori hivatalos egyházvezetés segédletével.

1964 decemberében személyéről, életművéről rendezett megemlékezést a rákoscsabai gyülekezet, ahol Hörömpő Dezső egy rövid ideig kiegészítő lelkészként működött.

Magnószalagról közvetítésre került ekkor – egy korábbi időben szintén Rákocsabán, egy szeretetvendégség keretében elhangzott saját költeményeiből, saját maga által közreadott verses összeállítás-

Ezen az ünnepi alkalmon került sor a róla szóló, mellékelt vers elmondására is: „Magnetofonos emlékezés Hörömpő Dezsőre” címmel.

Megjelentetését a T. Szerkesztőbizottság belátására, mérlegelésére bízva, maradok testvéri köszönettel.

Fodor Sándor
a Bp.-Rákocsabai Református
Egyházközség
tisztelőbeli gondnoka

Budapest, 1998. március

LEVELES LÁDÁNKBÓL

Gondolatok egy körkép olvasása nyomán

Ifj. dr. Fekete Károly „Reformációra váró deformálódásaink” című cikkében megdöbbentő körképet vázol fel egyházunk állapotáról...

„Kegyességi irányzatok” kialakulásáról, egymás közti vetélkedéséről már jóval korábban (e cikk megjelenése előtt) is szoktunk beszélni. Egy korábbi írásomban én is megjegyeztem, hogy helyesebb lenne teológiai irányzatok ütközését emlegetni, mivel valójában erről van szó!... Emlékezetemben tartósan megmaradt annak élménye, ahogyan Szövetségünk egyik közgyűlésén (néhány éve már) felmerült ez a kérdés. Két vidéki presbiter testvér így jellemezte a helyzetet: a lelkészek *fejünk felett* folytatnak vitákat, harcolnak egymással – kárt és botránkozást okozva. Kiemelném ebből: „fejünk felett” – azaz a presbitérium és a gyülekezetek feje felett... És ha mondjuk egy presbiter hozzászól a teológiai vitához, megkaphatja: ne szóljon „laikus” a „tudós teológusok” vitájába! Úgy látszik, hiába ünnepeljük évente a Reformációt, a lényegét sikerült elfelejteni! Soha nem lett volna reformáció, ha Luther, Kálvin, Zwingli stb. a pápista teológusokkal csupán akadémikus vitát folytatnak; ha nem viszik az Egyház népe közé mindazt, amire az Igét olvasva Isten rádöbbsentette őket!

A mai helyzet, a háttér persze más. A névleges egyháztagok széles rétege hittant nem tanult, Bibliát, hitépítő irodalmat nem olvas, templomba csupán a „sátoros ünnepeken” látogat, ez valóban „laikusnak” nevezhető. Akik azonban naponta olvassuk az Igét, utána nézünk mindennek, ami nem egyértelmű a bibliaolvasás során, akik életünket tudatos döntéssel Krisztus szolgálatára szántuk – nem fogadhatjuk el a „laikus” minősítést! Annál is inkább, mert a fent említett teoló-

giai viták nem valamiféle részletkérdésekről szólnak (nem mondjuk egy héber, vagy görög szó magyarázatáról), hanem időnként olyan fontos dolgokról is, mint a reformáció korában!

A teológiai viták manapság nem „régis és új” felismerések ütközései, hanem *többféle új* (és egymással is ellenkező irányú) törekvésből származnak. Egyik irányzat sorra kétségbe vonja a Bibliában és (ennek nyomán) Hitvallásainkban egyértelműen megfogalmazott alapvető igazságokat (liberális irányzat). A másik irányzat a Biblia *betűihez* (ezen belül az Ószövetségnek Újszövetség által meghaladott betűihez) való ragaszkodás jegyében új korlátokat, tilalmakat, élet-szabályokat állít, s kiközösítene mindenkit, aki ezt nem vallja: nemcsak a valóban liberálisokat, hanem mindazokat is, akik *nem fogadják el új dogmáikat* eredeti igei tanításnak (fundamentalista irányzat).

Meggyőződésem, hogy nekünk, hívő református presbitereknek igenis órállói feladatunk kiállni az egészséges keresztyén tanítás mellett. Ne sodródjunk valamelyik – a másikat lenéző, vagy kirekesztő – szekértáborba, hanem *az Ige szerinti értelemben* legyünk „fundamentalisták” és egyszerre mind „liberálisok”. Részemről ez azt jelenti, hogy számomra a fundamentum Krisztus Jézus, aki azért született meg, és támadt fel értünk, hogy megismertesse velünk igazán Istent, akit még az Ószövetségből sem lehetett teljesen megismerni... És egyúttal azt is jelenti, hogy a „szabadság tökéletes törvényét” ismertette meg velünk, amelynek alapján nem előírások, hanem az „új parancsolat” (Ján 13,34) és a Szentlélek vezetése az irányadó!

Kövespataki László

Íme egy gép. Rajta gombok, benne áram – mágneseles elektronika –

Milyen fennkölt eszközzé formálta mégis a modern technika.

Ha valaki nincs is már közöttünk, élénk idézi őt.

Hangját ha halljuk, feltűnik képe is lelki szemünk előtt.

Igét hirdet, versel, tanít, ki a túlpartra költözött,

Szárnyal az üzenet tér és idő fölött.

Szép ízes beszéddel hintette a Magot, bizván:

Lesz aratás egykor vető „keze” nyomán.

– Nem csak magas szöszék öblében látom én! –

Hányszor kérte tőlem: „Hogy van kedves öcsém?”

Gyenge tenor a kórusban, ha segítségére várt,

Nem volt paptekintély, a szólamba beállt.

Kényszer okán „pásztorbotját” csak lantra cserélte,

Elfeledve bús emlékit, rajta Gazdáját dicserlte,

Beteg szíve míg meg nem állt, így muzsikált – halkán –,

Zengi dalát továbbra is, fenn az égi karban.

Az Írás és az emberi lélek

– csak idői kettéválása a mindkettőben azonos egységes szellemnek: a Szentléleknek. Oly módon van ez egymásra nézve teremtve, mint a fül- és a lélegzés; amaz nélkül siket, ez amaz nélkül néma, de ha találkoznak, megszületik a hang. Az emberi lélek *sensus divinitatis*-ának megfelel az objektív isteni kijelentés, s ha ez a kettő találkozik, megzendül a mennyei hang, az ige jelentése. Boldog benső megrendülés ez, amelyet Kálvin „testimonium internum Spiritus Sancti”-nak, a Szentlélek belső bizonygatótételének nevez.

LÁNGNYELVEK

Bibliai jelenet a pünkösdi ünnepekre
(A gyerekek félkörben fölállnak, kezükben egy-egy gyertya. Aki beszél, magasba emeli a sajátját, amelyet az előző lángjával gyújt meg. A versszakok elmondása után tizenkét fényforrás emelkedik a magasba: emlékeztetőül az első Pünkösdre)

- I. Ez a láng tűzpallos lángja, mely az ember útját állja az Édenkert kapujában.
- II. Az Úr szava olyan, mint Ó: ígéretes, szívderítő: Eljön egyszer a Megmentő!
- III. Ez a láng úgy lobog éppen, mint a csipkebokor, szépen, fűnt a Hóreb tetejében.
- IV. Nem hull a rózsá levele, virul, ha az Úr van vele, „VAGYOK” – így zeng dicső Neve.

- V. Ez a lány itt – kicsikében – olyan, mint nagyban volt régen a tűzoszlop a vak éjben!
- VI. Amit Isten Törvénnyé tett, amit Mózes kőbe vésett: az őrt az emberséget!
- VII. Ez a láng annak testvére, amit igazak vesztére gyújtottak a kemencébe.
- VIII. Ki elítélt, odakerül, de az Úrral van ott belül: megszabadul sértetlenül!
- IX. Ez a láng karácsony éjen csillagként tűnt föl az égen, a bölcsék vezéréképpen;
- X. Pásztoroknak vigassága, szegényeknek gazdagsága: világ szép Világossága!

- XI. Tüzek, lángok lobogása, aki nézi, ime: lássa – pünkösdi ékes ragyogása!
- XII. Jövel, Szentlélek, Úristen! Szent Igéd ihlessen, intsen, élő egyházat építsen...!

ÉNEK (a 370. dicséret 1. verse)

Jövel, Szentlélek Úr Isten,
Töltsd be szívünket épen
Mennyei szent ajándékkal,
Szívbeli szent buzgósággal,
Melynek szentséges ereje
Nyelveket egyező hitre
Egybegyűjte sok népeket,
Kik mondván így énekeljenek:
Alleluja! Alleluja!

H. F. I.

(Gyülekezete presbiterait kérjük, adják e rövid „jelenetet” a gyerekek, fiatalok kezébe.)

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL

- MÁRCIUS**
6. – a hollandiai Fundament Alapítvány képviselői látogatták meg Szövetségünket. Az elnök és a főtitkár tárgyalta képviselőikkel.
 - 6-7. a szlovákiai Jókán a missziói házbán presbiteri konferencia volt, amelyen a főtitkár és a missziói titkár is előadással szolgált.
 9. a Szövetség elnöke képviselte Szövetségünket Máté János professzor temetésén, majd Beregszászra utazott a MRETZs összejövetelére.
 - 14-15. Szövetségünk elnöke a jugoszláviai Feketicseken vett részt és szolgált az ottani presbiteri konferencián ill. a Kossuth-szobor megkoszorúzásán, Ómoravicán. Útjára elkísérte Dobos Ágoston budapest-északi területi szervezetünk elnökségi tagja is.
 12. az egész hetes lelkeszi-presbiteri konferencián, Mátraházán, amelyet az Északpesti Egyházmegye rendezett, a főtitkár „Isten pénzügyei” címmel tartott előadást.
 15. az Újpest-Belsővárosi Egyházközségben a felnőtt kon-

21. firmációi ünnep alkalmából a főtitkár szolgált. a Lakitelken tartott Ravasz László megemlékezésén az elnök képviselte a Szövetséget. Ugyanezen a napon a Karcagon tartott evangélikációs presbiteri csendesnapon a főtitkár is előadást tartott.
22. Soltvadkertben a Bács-Kiskunsági Egyházmegye déli egyházközségeinek presbiteri konferenciáján a főtitkár a presbitereknek az ifjúság iránti felelősségéről szolt.
25. rendkívüli elnökségi ülés volt, amely értekezleté alakult át.
- 27-29. között tartotta presbiteri konferenciáját a Budapest Északi Egyházmegye Mátraházán a „Presbiter hátterei” összefoglaló címmel, amelyen a főtitkár is előadást tartott.

Március 30. ÁPRILIS

- és április 3. között volt a Monor-Nagytemplom-i Egyházközségben a már hagyományossá váló evangélikációs hét, amelyen presbiterek végzik a szolgálatot. Minden szolgált Szövetségünk tagja volt, köztük az elnök és a missziói titkár is.

4. volt a XVIII. Dunamelléki Egyházkerületi Presbiteri Konferencia Pécsen, amelyről lapunk más helyén részletesen beszámolunk.
- 6-10. között a missziói titkár Zubogyban és Kelecsényben végzett evangélikációs szolgálatot.
8. a missziói titkár Kazincbarcikán is szolgált.
- 20-24. között a missziói titkár Órbottyánban végzett evangélikációs szolgálatot.
24. Széphalomban a zempléni területi szervezet meghívására megbeszélés volt az ott építendő missziói központ ügyében, amelyen a főtitkár vett részt.
26. Kiskunhalason a szeretetvendégségen a főtitkár szolt a gyülekezeti közösség szerepéről a keresztyén nevelésben.
- MÁJUS**
2. a missziói titkár Mályiban a nyékládházi gyülekezet és a környező gyülekezetek presbiteri számára rendezett presbiteri csendesnapon szolgált.
4. volt a 3. számot záró szerkesztőbizottsági ülés.

GONDNOK – PRESBITERI KONFERENCIA KÖLKEDEN

A Dunamelléki Egyházkerület és a Presbiteri Szövetség baranyai egyházmegyei területi szervezete

1998. június 12–14. között

rendezi hagyományos gondnoki-presbiteri konferenciáját Kölkeden.
A konferencia programja:

1998. június 12-én pénteken: Érkezés 13 óráig. (Mohácsról 12.30 perckor indul autóbussz Kölkedre.) 13 órákor ebéd, majd 15 órától megnyitó és bemutatkozás, amelyet Szabó Mihály mohácsi lelkipásztor tart, ill. vezet. 16 órától hangzik el Bana Gábornak, a PSz területi szervezete elnökének előadása „A presbiter szerepe a gyülekezet védelmében” címmel, 17 órától pedig D. Papp Vilmos Budapest-Kőbányai lelkipásztor, teológiai előadó „A presbiter mint Isten ajándéka a gyülekezet életében” címmel szól a konferenciához. 18 órákor lesz a vacsora, majd D. Papp Vilmos evangélikál. 1998. június 13-án (szombaton) a 8 órákor kezdődő reggeli után 9 órákor Szappanos Zoltán siklói lelkipásztor előadása hangzik el „A presbiter hite, hitre jutása” címmel. Ezt 10 órákor Szabó Mihály áhitata és bibliaköri megbeszélés követi, amely a 12 órákor kezdődő ebédig tart. 14 órákor folytatódik a program Bóka András baranyai esperes előadásával, amely az 1999. évi presbiterválasztásra való felkészülésről szól. 16 órákor kezdődik Balla Tibornak, a PSz elnökének előadása „A PSz határon túli kapcsolatai” címmel. 18 órákor kezdődik a vacsora, a 19 órai evangélikációs szolgálatot Bana Gábor tartja. 20 órától beszámolók hangzanak el a presbiterok gyülekezeti szolgálatairól.

1998. június 14-én, vasárnap, a 8 órákor kezdődő reggeli után 9 órákor úrvacsorás istentisztelet lesz, amelyen Cséte-Szemesi István, a Jugoszláviai Református Keresztény Egyház püspöke hirdeti az Igét. Az istentisztelet után egészen 12 óráig tart a morzsaszedés, a konferencia kiértékelése. Ekkor kezdődik az ebéd, majd a 12.49-kor induló busszal lehetőség nyílik a hazautazásra.

A konferencia részvételi díja 2900 Ft, amelyből 1000 Ft-ot 1998. június 2-ig kell eljuttatni a Mohácsi Református Egyházközség címére: 7700 Mohács, Kálvin utca 4. (Telefon: (06-69) 311-336) Ágyhuzatot mindenkinek hoznia kell magával. Lehet csak ebédet is kérni, amelynek ára 300 Ft, de kérjük ezt is jelezni előre telefonon vagy írásban. (A befizetési utalványra írjuk rá: „Kölkedi Presbiteri Konferencia.”)

Gazdasági ügyeinkről

Felhívjuk azoknak az egyházközségeknek a figyelmét, amelyek alapítvánnyal rendelkeznek, hogy az 1997. évi CLVI. törvény értelmében – amely a közhasznú szervezetekről szól –, amennyiben továbbra is élvezni kívánják azokat a kedvezményeket, amelyeket adózás és egyéb vonatkozásban az alapítványok ill. az alapítványnak adományozók élveznek, akkor át kell alakulniuk ún. közhasznú szervezetté, mert 1999-től csak közhasznú szervezetek élhetnek ezekkel a kedvezményekkel. 1998-ban még van lehetőség a régi módon való működésre, de aki már 1998-ban is élni kíván a törvény adta lehetőséggel, annak az alapítványnak ezt 1998. május 31-ig kell az illetékes bíróságtól kérnie, ha az erre vonatkozó törvényi feltételeknek egyébként megfelel. Érdeklődés esetén a Szövetség további felvilágosításokkal is szolgál.

Ugyancsak az alapítványokat érinti a 7003/1998. (AEÉ 3.) APEH irányelv is, amely az áfatörvény 71. § (5) bekezdését értelmezi, és amely bizonyos feltételek esetén lehetővé teszi az áfavisszaigénylést méltányossági alapon. Ez azokra az alapítványokra vonatkozik, amelyeknek „vezetője, az igazgatást ellátó személyzete vagy az igazgatásban közreműködő személyek részére pénzügyi vagy természetben ellenszolgáltatást nem nyújt (ideértve a költségterítést is) és ezek a személyek sem közvetlenül, sem közvetve nem élveznek előnyt a szervezet működéséből.” Az irányelvben az egyházak megnevezés is szerepel, és így sokan ezt az egyházközségekre is érvényes lehetőségnek is tekintik, de éppen az idézett kitételek miatt – a magunk részéről ezt – egyházközségeknek nem javasoljuk igénybe venni. Az igénybevételt, mivel kifejezetten méltányosság alapján lehet, külön kérni kell.

Dr. R. P.

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa.

Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: Dr. Bodolay Géza, Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Papp Vilmos, Vándor Gyula, Kövespataki László, Winter Silvia; Felelős szerkesztő: Békefy Lajos; Felelős kiadó: Balla Tibor; Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Telefon: 218-0266 A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 360,- Ft, külföldre (a velünk határos országokban) 900,- Ft, Európa és a tengerentúl más országaiban 15\$. Az előfizetési díj csekkben fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében! Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Egy példány ára: 60,- Ft.

DR. MAKLÁRY TIVADAR

gyémántdiplomás jogász, a legfelső Bíróság ny. tanácselnöke, a Budapest–Déli Ref. Egyházmegyeinek 22. éven át gondnoka, a Budai Egyházközségnek presbiter és gondnoka, életének 86. esztendejében, május 4-én elhunyt. Temetése május 15-én volt Zebegényben, Komjáthy Aladár th. ny. esperes szolgálatával.
„Örökre emlékezetes lesz az igaz”
(Zsolt 112,6)

Pünkösd

*Piros pünkösd öltözik sugárba,
Mosolyogva száll le a világra.
Nyomában kél édes rózsáillat,
Fényözön hull, a szívek
megnyílnak.*

*Hogy elször tünt fel a világnak,
'Tüzes nyelvek alakjába' támadt.
Megoldotta apostolok nyelvét,
Hirdeté a győzedelmes eszmét.*

*Piros pünkösd, juttasd tiszta
fényed'
Ma is minden bánkodó szívének,
Hogy ki tévelyg kétségbe'
homályba':
Világító sugaradat áldja.*

*Habozóknak oldjad meg a
nyelvét,
világosítsd hittel föl az elmét.
Hogy az eszme szívből szálljon,
Diadallal az egész világon!*

*Piros pünkösd, szállj le a világra,
'Taníts meg új nyelvre, új imára.
Oszlasd széjjel mindenütt az éjet,
Szeretetnek sugara, Szentlélek!*

Reviczky Gyula

7. NEMZETKÖZI PRESBITERI KONFERENCIA

A Presbiteri Szövetség 1998. június 22–26. között Pápán a Kollégium dísztermében rendezi 7. Nemzetközi Konferenciáját, amelyen három témakörben hangzanak el előadások:

- I. Témakör: *Múltunk, amelyből tanulnunk kell.* Ennek keretében két előadás lesz: A XX. század első, ill. a XX. század második felének tanulságai.
- II. Témakör: *Jelenünk örömei és gondjai.* Ennek keretében a magyar társadalom jelenlegi állapotáról, egyházunk jelenlegi örömeiről és gondjairól, valamint az egyházi civil szervezetek helyzetéről hangzik el 3 előadás.
- III. Témakör: *A jövő, ahová Isten vezet minket.* Ennek keretében a misszió, a diakónia és az egyházi képzés-oktatás új útjairól hangzik el 3 előadás.

Az egyes témákat egy-egy lelkészi, ill. egy-egy nem-lelkészi előadó világítja meg.

Ezúton is meghívjuk az egyházmegyék gondnokait, területi szervezeteink elnökeit, vagy képviselőiket a konferenciára. Mint eddig is, mind az előadók, mind a meghívottak között a határon túli egyházi szervezetek is képviseltetik magukat.

A konferencia június 22-én este vacsorával kezdődik és június 26-án ebéddel végződik. Naponta reggel áhitat, este evangélikáció lesz. A résztvevőknek a részletes programot megküldjük.

Részvételi díj 5000 Ft, amelyből 2500 Ft-ot 1998. június 12-ig kérünk befizetni a Presbiteri Szövetség pénztárába ill. az OTP 11705008–20416641 sz. számlájára átutalni. Ennek befizetése szükséges a jelentkezés elfogadásához!

ELŐZETES A 2. ORSZÁGOS PRESBITERI KONFERENCIÁRÓL

A 2. Országos Presbiteri Konferenciát 1998. augusztus 31. és szeptember 4. között rendezi a Presbiteri Szövetség Tahiban a Sion Hegyén. Részletes tájékoztatást következő számunkban közlünk.